Lodzer Tageblat № 150

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פרייז 15 גראשען

לאדזשער טאגעבלאט

היינט 6 זייטען.

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 100-57, פון אדמיניסטראציע 100-47

מיטוואך, כ"ה סיון תרצ"ב | 29 czerwca 1932 | 25-טער יאהרגאנג

די לאגע אין דייטשלאנד ווערט אלץ שארפער

הינדענבורגס דעקרעט געגען בייערן; אלארם וועגען גרעניץ-רעוויזיעס

מיר ווילן ניט קיין מלחמה נאר מ'וועלן געהן אין קריג ווען מ'וועט אונז רופן

ערקלערט פירער פון שטאלהעלם

היינט נייער דעקרעט פון הינדענבורג

בערלין, 28. יוני (ספ.) הינדענבורג האט היינט אויפגענומען דעם איננערן-מיניסטער פאן גייל, וועלכער האט אפגעגעבען א בעריכט פון דער איננער-פאליטישער לאגע, בעזונדערס פון בייערן מיט נייעם דעקרעט, מיט פעראיינהיטליכע. אין גאנץ דייטשלאנד דארפן פון יעגנען היטלער-מיליטערישע מונדירען אין דעמאנסטראציעס. הינדענבורג האט דאן דעקרעט אונטערגעשריבען און מארגען וועט ער פערעפענטליכט ווערען. דער נייער דעקרעט איז בעזונדערס געגען בייערן ווא עס עקזיסטירט זייטער דער פערבאט צו טראגען היטלעריסטישע מונדירען.

ערקלערט. פאר'ן פארשלאג האבען אויך געשטימט די היטלעריסטען, וואס האט ארויסגערופען הייטערקייט אין זאל. דערמיט האבען זיי געשטימט פאר פערווערען די שטורם-אפטיילונגען.

ווירטעמבערג געגען הינדענבורג'ס דעקרעט

פראנקפורט, 28 יוני (ספ.) היינט זיינען געעפענט געווארען די סעסיע פון ווירטעמבערגישען לאנדטאג, אויף דער טאג-ארדנונג האט זיך געפונען די רייזע פון רעפובליק-פרעזידענט קיין בערלין מכח איינהאלטען אין קראפט דעם פערבאט איינצוארדנען פאליטישע דעמאנסטראציעס.

די היטלעריסטען זיינען געקומען אין זייערע מונדירען, וואס האט געבראכט צו א גרויסען שטורם און כאאס. דער צענטרום האט פארגעלייגט אפצולייגען די זיצונג, וואס איז אויך אנגענומען געווארען. דער צענטרום איז דעצידירט אזוי לאנג אפצולייגען די זיצונגען כל זמן די היטלעריסטען וועלען קומען אין זייערע אוניפארמען.

די פאליטישע קאמפן אין דייטשלאנד

בערלין, 28. (כפ.) אויף דער גאס אין בערלין האט היינט א קאמוניסט דערשאסען אויף טויט א היטלעריסט, בעת ער איז געפאהרען אמטליך אויף א ראווער.

צוליב די געלטונגע בלוטיגע געשעהענישען אין לעפציג איז פערווערט געווארען איינצוארדנען דעמאנסטראציעס.

קריגס-העצערישע רעדע דורכ'ן דייטשען ראדיא

בערלין, 28. יוני (ספ.) דער אנפיהרער פון שטאהלהעלם, צעלדטע, האט היינט געהאלטען א רעדע דורכ'ן דייטשען ראדיא, אין וועלכער ער איז ארויסגעטרעטען געגען ווערסיילער טראקטאט. מיר ווילען נישט קיינעם אנגרייפען — האט ער געזאגט, מיר ווילען נאר פערזיכערן דאס, וואס געהער צו אונז און מיר מוזען צוריקבעקומען דאס וואס מען האט אונז אויף א פערברעכערישען אופן אוועקגענומען. מיר ווילען נישט א נייע מלחמה, אבער ווען מען וועט אונז רופען צו פערטיידיגען דאס פאטערלאנד, איז פערשטענדליך, אז דער זעלנער פון שטאהלהעלם וועט צו יעדער צייט געהן אויפ'ן אפעל און נאכפאלגען אויפ'ן רוף פון רייכסוועהר-מיניסטער.

זאקסישער לאנדטאג קעגען פאפען'ס

בערלין, 28. יוני (ספ.) די היינטיגע זיצונג פון זאקסישען לאנדטאג איז געווען א זעהר שטורמישע. עס זיינען ארייגעטראגען געווארען פארשלאגען געגען די לעצטע דעקרעטען פון דער רייכס-רעגירונג. עס איז אנגענומען געווארען דער פארשלאג פון די קאמוניסטען אויסצודריקען אומצוטרוי פאפענס רעגירונג. איינשטימיג איז אנגענומען געווארען א פארשלאג געגען די לעצטע

גרויסע סוחרישע פראטעסט-פערזאמלונג

געגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד

ווארשא, 28. יוני (טעלעפ.) דאנערשטאג דעם 30. ד. ח. קומט פאר אין צענטראלע זסוחרים-פעראיין א פראטעסט מיטינג געגען די יודען-פערפאלגונגען אין דייטשלאנד. דער מיטינג ווערט איינגעארדנעט דורכ'ן ווארשאווער יודישען סוחרים פעראיין.

קארדינאל קאקאווסקי ווערט בעגריסט דורך ראדאמער יודען מיט א ספר תורה

ראדאם, (יט"א טעלעגר.) געלעגען האט זיך דא געעפענט א קאנפערענץ פון קאטוילישע גייסטליכע. צו דער קאנפערענץ איז געקומען קארדינאל קאקאווסקי. א יודישע דעלעגאציע מיט'ן הרב טייטעלבוים בראש האט בעגעגענט דעם קארדינאל מיט א ספרי תורה.

דער קארדינאל האט הארציג געדאנקט דער יודישער דעלעגאציע פאר דער בעגריסונג.

ליטווישער יוד אין ביראבידזשאן פער'משפט אויף 3 יאר תפיסה

מאסקווא, (יטא) פון ביראבידזשאן ווערט מיטגעטיילט וועגען דעם ערשטען פאל פון בעשטראפען אן אויסלענדישען אין סאוויעט-רוסלאנד. דער ליטווישער יוד אברהם פלארענץ פון ליטע, וועלכער האט זיך פאריגעס יאהר בעזעצט אין בירא-בידזשאן, איז דורכ'ן ארטיגען געריכט פער'משפט געווארען אויף דריי יאהר תפיסה.

בלב מלא צער ויגון הננו מודיעים בזה ע"ד האסון הגדול שקרה לנו במות עלינו בעלי, אבי, בני וגיסנו

נ"ע משה ב"ר צבי נ"י בליישטיפט

בש״ת 40 לימי חייו

הלויה תהיה היום, יום ד' כ"ה סיון בשעה 12 בצהרים מבית האבל פאמארסקא 101.

המשפחה המתאבלת.

נאך קורצע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער חשוב'ער און איבערגעגעבענער לאנגיעהריגער מיטארבייטער

נ"ע משה בליישטיפט

אין פערשטארבענעם פערלירען מיר א איבערגעגעבענעם מיטארבייטער און פריינד. זיין אנדענקען וועט שטענדיג ביי אונז בלייבען!

די לויה קומט פאר היינט מיטוואך, דעם 29/6 12 אזייגער מיטאג פון טרויער-הויז פאמארסקא 101.

פירמע לעווי עט האכענבערג.

נאך קורצע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער איבערגעגעבענער קאלעגע און פריינד

נ"ע משה בליישטיפט

זיין אנדענקען וועט תמיד ביי אונז בלייבען אין זכרון!

די לויה קומט פאר היינט, 12 אזייגער מיטאג פון טרויער-הויז פאמארסקא 101.

דאס פערסאנאל פון דער פירמע לעווי עט האכענבערג.

בצער וביגון אנו מודיעים על מותו של חברינו הסופר משה בליישטיפט נ"ע

אחד מחברנו הראשונים המסורים לתנועתנו.

החברים נדרשים להשתתף בהלויה שתתקיים היום בשעה 12 לפני הצהרים מבית האבל פומורסקה 101.

מפלגת העבודה הציונית „התאחדות"

אין טיפען צער זענען מיר מודיע אונזערע לעזער וועגען טויט פון אונזער פריינד און קאלעגע

נ"ע משה בליישטיפט

געוו. רעדאקציע-מיטגליד פון „לאדזשער טאגעבלאט"

רעדאקציע „לאדזשער טאגעבלאט"

בעהערדליך אויפגעוועקט.

דער לאנגיעהריגער ח. בארדיני איז איבערגערעסטאראן פון ח. בארדיני טראגן געווארן פון פיעטרקאווער 31 אויף פיעטרקאווער 43 אין הויף

צוליב דעם קריזיס זענען די פרייזען רעדוצירט אויף 1.60 א מיטאג, מיט געפליגל 1.75 בעמ.: אין משך פון 10 טעג געהט אראפ 2% פאר קרן קימת און לינת הצדק.

גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטען

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא. פיעטריקאווער 7 №

Dr. med. H. Różaner

ספעציאליסט פון הויט- און ווענערישע קראנקהייטען מענער-שוואכע און קינדערלאזיגקייט

נארוטאוויטשא 9, טעל. 128-98

נעמט אן פון 8–10, 4–8 אוו. זונטאג פון 9–10 פריה

א גרויס צימער

פאר א אונפערהייראטע אדער פאר א יונג פאר-פאלק פון זאפארט איבערצוגעבען.

ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון „ל.ט." אונטער „S"

2—3 צימער

מיט א קיך און בעקוועמליכקייטען ווערט פון זאפארט געזוכט אין דער נאהענט פון קילינסקיעגא און נארוטאוויטשא. אפערטען פאר L. H. אין דער אדמיג. פון „לאדזשער טאגעבלאט".

Wykwalifikowana
nauczycielka
przygatawia do egzaminów w zakresie 8-miu klas gimnazjum. Oferty zgł. w admin. „Lodzer Tag." sub. „wykwalifikowana"

פערפלייצונגס-חורבן אין רומעניע

גאנצע שטעט אונטערן וואסער; טויטע מענשן שווימען איבער די גאסן

בוקארעסט, (יט״א 28. יוני טעלעגראַפיש). אַן אומגעריכטע מורא׳דיגע פערפלייצונג האט פערגאסען כמעט גאַנץ צפון-מאָלדאַוויען. פיל יודישע שטעטלעך געפינען זיך אונטער׳ן וואַסער. ס׳זענען דאָ אויך מענשליכע קרבנות.

דאָס פסרד שטייגענדע וואַסער פון דניעסטר האט פערגאסען כאראַקאַ און די אַרומיגע מקומות.

אין משך פון דער נאַכט האט די פערפלייצונג אַנגענומען קאַטאַסטראָפאַלע פאָרמען. גאַנץ יאסי געפינט זיך אונטערן וואַסער. אויפ׳ן וואַסער זעהט מען שווימען טויטע קערפער׳ס פון קליינע קינדער, שטוב חפצים, טירען און פענסטער. די פערבינדונג מיט יאַסי איז פולשטענדיג איבערגעריסען. אין שטאָט איז נישטאָ קיין ליכט.

איבער דער פערפלייצטער שטאָט פאָהרען אַרום מיליטערישע קיבען, וועלכע טיילען שפייז די הונגער-ליידענדע בעפעלקערונג. גאַנץ בוקאָווינע דראָהט אַ מורא׳דיגע קאַטאַסטראָפע, מחמת דער דניעסטר און דער פרוט זענען געשטיגען אויף 7 מעטער הויך.

אַזוי „ענטוואָפנען" זיך די דייטשען

אין קיל זענען לעצטענס פארגעקומען מייסטערשאפט-קאַמפען צווישען די קריגס-שיפען. אויפ׳ן בילד — דאָס וועט-געיעג וועגען געבען שנעל-פייער.

אויב די היטלעריסטען וועלען קומען צו די מאַכט
קאָן מען קאָנפיסקירען די פערמעגענס פון די מזרח-יודען

בערלין, 28 יוני (יט״א טעלעגר.) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן געזעץ וועגן קאָנפיסקירען די פערמעגענס פון די מזרח-יודען, וואָס איז אָנגענומען געוואָרען דורכ׳ן פרייסישען לאַנדטאַג, ווערט אין די מאַסגעבענדע קרייזען אויסגעקלערט, אַז הגם ביים איצטיגען צוזאַמענשטעל פון דער פרייסישער רעגירונג האָט דאָס געזעץ נישט קיין פראַקטישע בעדייטונג, קען דאָך די לאַגע זיך ענדערן, ווען די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען וועלען בעקומען אַ דעצידירענדען איינפלוס אויף דער פרייסישער און דייטשער פּאָליטיק.

די דייטש-נאַציאָנאַלע וועלען דאַן שטעהן פאַר דער פראַגע, צי זיי זאָלען אַרויסגעבען געזעצען, וואָס קענען פערוויקלען דייטשלאַנד אין אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפליקטען און ברענגען דער דייטשער מלוכה גרויסע שאָדענס.

שטרייק אין האראַק׳ס פאַבריק

(א) אין האראַק׳ס פאַבריק אין רודע פאַביאַניצע האָט געבלאָזען אויסגעבראָכען אַ שטרייק אין דער וועבערי-אָפּטיילונג צוליב דעם, וואָס די פאַבריקס אדמיניסטראַציע האָט לעצטענס פערלאַנגט, אַז אַ אַרבייטער זאָל אַרבייטען אויף 4 שטוהלען. עס שטרייקען 500 אַרבייטער.

גרויסע פערד-געיעגען אין העלענאוו

דעם 3 יולי 3.30 נאָכמ. וועלען אויפ׳ן ספאָרט-פּלאַץ אין העלענאוו פאָרקומען אַ גרויסע היפּישע קאָנקורס.

די אומפרעגע געפינט זיך אונטערן פּראָטעקטאָראַט פון לאָדזשער וואָיעוואָדע און דער פרוי פון וואָיעוואָדע, וואַנדע יאַשטשאָלט.

די הכנסה איז בעשטימט פאַר זומער-קאָלאָניעס פאַר די קינדער פון פאָלוציאַנטען.

„קויפט נישט ביי יודען!" שפּיצט נישט די שונאים פון פוילען
בויקאָט-לאָזונגען אויף די יודישע געוועלבער אין זלאָטשעוו
נעדריקהייטע שטימונג ביי די זלאָטשעווער יודען

זלאָטשעוו, (טעלעפ.) נעכטען פרי ווען די יודישע איינוואוינער פון זלאָטשעוו זענען אַרויס אין גאַס האָבען זיי בעמערקט אויף אַלע יודישע געוועלבער גרויסע אויפשריפטען: „קויפט נישט ביי יודען!" „שפּיצט נישט די שונאים פון פוילען", „סוואַי דאָ סוואָגאָ" א. ד. גל.

גראָד איז נעכטען געווען אַ מאַרק-טאָג, און די יודישע איינוואוינער האָבען זיך נעשראָקען נישט נאָר צו פערלירען דעם פּדיון, נאָר אַז ס׳זאָלען זיך נישט איבער׳חזר׳ן די אַנטי-יודישע אונרוהען, וועלכע זענען נישט לאַנג צוריק דאָ פאָרגעקומען.

מ׳האָט אויך גיך פערשמירט אַלע אַנטיסעמיטישע לאָזונגען און די בויקאָט-רופען, אָבער די שטימונג ביי דער יודישער בעפעלקערונג איז געווען אַ געדריקטע. צום גליק איז מען אָפּגעקומען מיט בלויזע שרעק.

קופאָן № 30
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונם דאָזיגען קופאָן קאָן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ׳ן יורי-קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.
גילטיג הייגט מיטוואָך, ד. 29. יוני פון 8 אווענד׳

שרעקליכע פאַגראָם-העצע פון די „גאַזעטאַ וואַרש."
אונערהערטער פאַשקוויל געגען יודענטום בכלל און געגען די פוילישע יודען בפרט

די ענדעקישע „גאַז. וואַרשאַווסקאַ" שרייבט אַזוי וועגען בעשלוס פון פרייסישען לאַנדטאַג צו קאָנפיסקירען די פערמעגענס פון די מזרח-יודען:

„דערויף האָבען זיך די יודען פון דער גאַנצער וועלט נישט גערופען! זיי, וואָס האָבען בלי-ספק געוואַלדיגע פערדינסטען פאַר די סאָציאַליסטישע און קאָמוניסטישע בעוועגונגען אין אַלע לענדער, זיי די מאָראַלישע און נישט אין אַ קליינער מאָס פיזישע טאַטען פון די רעוואָלוציאָנערע איבערקערענישען בעקומען פלוצלונג אַ קלאַפּ פון די קאַפּיטאַליסטען! וואָסערע שרעקליכע אונדאַנקבאַרקייט! וואָסערע מאַנגעל פון אָריענטאַציע ביי די פרייסישע קאָמוניסטען, וועלכע דאַרפען וויסען, אַז מ׳מעג און מ׳דאַרף ענטאייגענען פון זייערע פערמעגענס די אַרישע בורזשואַזיע, אַז מ׳מעג און מ׳דאַרף ראַבעווען דעם קאַפּ די פון די העברעישע שילטען פון די קריסטליכע פעלקער(!), אָבער פון די יודישע פערמעגענס און יודישע קאָפּ — אַוועק די הענט! פון יודישען האָב און גוטס אַוועק די הענט!"

קוים איז די דאָזיגע העצע געווען יודען נאָך וועניג, האָט די זעלבינע יודענפרעסערישע צייטונג אָפּגעדרוקט אין זעלבען נומער אַ צווייטען אַרטיקעל, וואָס ווייזט אויף, אַז „די יודען זענען די גרעסטע אימפעריאַליסטען אין דער וועלט", אַז דער יודישער אימפעריאַליזם האָט געבראַכט די מענשהייט אַלע אומגליקען, אַז די פּראָטאָקאָלען פון די „זקני ציון" זענען ריכטיגע, אַז דאָס צוריקטרעטען פוילען אויף דריי שטיקער אין סוף פון 18-טען יאָהרהונדערט איז געווען אַ יודיש שטיקעל אַרבייט, אַז די איצטיגע שווערע לאַגע פון פוילען איז אַ יודיש שטיקעל אַרבייט, אַז דער גאַנצער איצטיגער וועלט-קריזיס איז אַ רעוואָלוציע פון די יודען.

פּאָלעמיזירען מיט אַזעלכע אויספיהרען קען מען נישט, אָבער אַ וואָרט איז די צענזור, וואָס לאָזט אַדורך אַזעלכע העצערישע אַרטיקלען.

עקספּלאָזיע פון אַ טאַנק-שיף — 23 הרוגים

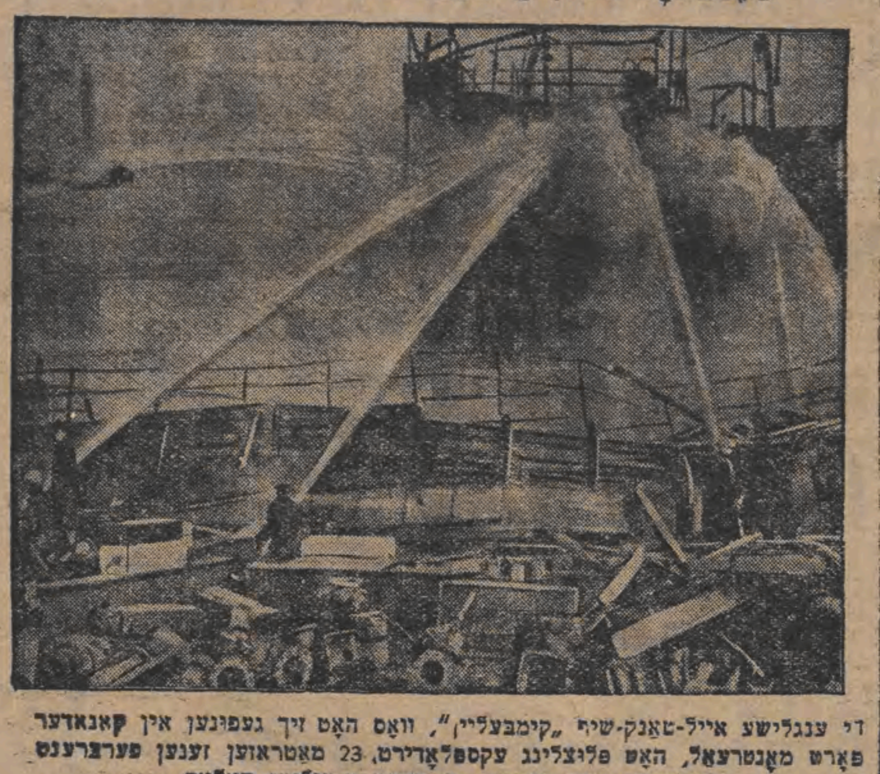

די ענגלישע אייל-טאַנק-שיף „קימבעליין", וואָס האָט זיך געפונען אין קאַנאַדער פּאָרט מאָנטרעאַל, האָט פלוצלינג עקספּלאָדירט. 23 מאַטראָזען זענען פערברענט געוואָרען. דער שאָדען בעטרעפט אַ מיליאָן דאָלאַר.

לעצטע ידיעות

— אין דרעזדען איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון וויסענשאַפטס-מענער נעסטליכקייט א. א. געוואָרנט דעם קאַמף מיט׳ן אַנטיסעמיטיזם.

— די שלעזישע אַרבייטער-אַוש-קאָמיסיע האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר רעדוצירען די לוינען און די הייזער אויף 12%.

— אין סלאָנים איז דערשאָסען געוואָרען דער דירעקטאָר פון דער אָרטיגער קראַנקען-קאַסע.

— דער איינוואוינער פון דאָרף וואָלקאַ לאַנרקא (נאָטשינגער קרייז) יאַן נאַיעווסקי האָט דערמאָרדעט זיינע 4 טעכטער, די עלטסטע 10 יאָהר, די יונגסטע 11 טעג. דערנאָך האָט ער זיך אַליין איבערגעגעבען דער פּאָליציי.

דרוקזאַכען
ווערען שנעל און פּראָמפּט אין דער פיינסטער אויספיהרונג אויסגעפערטיגט.

קלעפּסידרעס
צו זעהר ביליגע פּרייזען ווערען אין פערלויף פון 1 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפּט אין דער גאַנצער שטאָט.

בוכדרוקעריי
ע. און מ. האַמבורסקי
פּיעטריקאָווער 16. טעל. 100-47
פאַכטער: מ. ב.

שווערער קריזיס אין זאַגלעמביע און אויבער-שלעזיע

אויך אין גליקליכסטע פּרנסה-ווינקעל פון פוילען איז איצט ביטער. — אויך די גרויסע ריזען פון דער שווער-אינדוסטריע וואַקלען זיך. — רעגירונג וויל סאַנירען. — „יודישע" געשעפטען

פון אונזער ספּעציעלען קאָרעספּאָנדענט י.נ״ב

זאַגלעמביע און אויבער-שלעזיען, וועלכע זענען געווען, דאָס גליקליכסטע ווינקעל מיט פּרנסה פון גאַנץ פוילען, לעבט איצט אויך איבער זעהר אַ שווערען קריזיס. אמת, דער קריזיס איז אַהער געקומען פיל שפּעטער, ווייל בעת אַנדערע אינדוסטריען האָבען שוין נישט געהאַט, פאַר וועמען צו פּראָדוצירען, האָט נאָך די היגע שווער אינדוסטריע אויך די קוילען-גרובען פון קריזיס נישט געוואוסט ערשטענס, זענען זיי פעראייניגט אין סינדיקאַטען, ממילא געבען זיי שוין לאַנג נישט קיין סחורה אויף קרעדיט און האָבען דעריבער נישט געהאַט קיין פערלוסטען; צווייטענס, האָבען זיי געאַרבייט על-פּי-רוב אויף עקספּאָרט. אָבער לעצטענס העלפט דער סינדיקאַט אויך, נישט ווייל פשוט: מ׳ברויך נישט קיין סחורה. דער עקספּאָרט, ווידער איז, זייט דער ענגלישער פונט האָט זיך איינגעבראָכען, כמעט ווי אָפּגעשטעלט ווייל דער ענגלענדער מיט זיין ביליגערער וואַלוטע האָט די מעגליכקייטען ביליגער צו פערקויפען זיינע אויסאַרבייטונגען. דערצו האָבען זיי דעם זעהר ביליגען ים-טראַנספּאָרט, בעת אונזערע קוילען ווערען דאָך גאַנץ ווייט פון ים און מ׳מוז זיי טראַנספּאָרטירען מיט דער באַהן, קומט אויס, אַז אין די סקאַנדינאַווישע לענדער, וועלכע זענען געווען די הויפּט-אָפּנעמער, מוז מען די קוילען אַוועקגעבען כמעט בחנם.

ספּאַר׳ן בלויזען פראַכט... דער פויל-יוואַ און דעם איז, אַז פיל קוילען-גרובען האָבען איינגעשטעלט די אַרבייט און די, וועלכע אַרבייטען נאָך, זענען נאָר טעטיג 2—3 טעג אין וואָך.

די אייזען-הוטעס און די אייזען-פאַבריקען האָבען אויך נישט פאַר וועמען צו פּראָדוצירען און לעבען איבער אַ זעהר שווערען קריזיס. מ׳הערט נישט מעהר, נאָר רעדוקציעס, רעדוקציעס און רעדוקציעס. אויך האָט די לעצטע צייט פּאַסירט דאָס, וואָס ס׳האָט נאָך קיינמאָל נישט געטראָפען. ס׳האָט קיינמאָל נישט פּאַסירט, אַז אַ קוילען-גרובען, אָדער אַן אייזען-הוטע זאָלען באַנקראָטירען. אַלע זענען געווען פעסט איבערצייגט, אַז דאָס קאָן קיינמאָל נישט געשעהן. לעצטענס האָט דאָס אָבער אויך שוין געטראָפען. דער קאָנצערן פון קוילען-גרובענס, אייזען-הוטע׳ס, אייזען-פאַבריקען, איינער פון די גרעסטע קאָנצערנען א. נ. „פרינדענס-היטע", וואו דער גענ. דירעקטאָר האָט בעקומען 60.000 זל. מאָנאַטליכע פענסיעס איינגעשטעלט די צאָהלונגען און האָט בעקומען אַ נאַדזאָר. דער קאָנצערן האָט בעשעפטיגט ערך 40 טויזענד אַרבייטער. דער פּאַסיוו בעטרעפט העכער 100 מיליאָן זל. לעצטענס שמועסט מען, אַז די רעגירונג זאָל דעם קאָנצערן סאַנירען. און די בעלי-הובות זאָלען בעקומען 50 פּראָצענט, אויסגעצאָהלט אין 10 יאָהר, צו 5 פּראָצ. יעהרליך.

אויך אַנדערע גרויסע קאָנצערנען, ווי, למשל, „זאַקלאַדי-מאַדזעיו". אָדער די פּראַ-ניגטע „קויהלען- און לאַוראַ-הוטעס" צאָהלען נישט אויס די אַרבייטער פּינקטליך און ס׳קומען נישט איינמאָל פאַר סקאַנדאַלען...

מען מוז וויסען, אַז זיי געהערען צו די גרעסטע אייזען- און קוילען-מאַגנאַטען.

צווואָס בעסער האַלטען זיך נאָך די גרובען און אייזען-הוטעס, וועלכע געהערען צו די פראַנצויזען. זיי געהערען, אמת, אויך שלעכט, אָבער דאָך איז ביי זיי נישט צו מערקען אַזאַ גרויסען געלד-מאַנגעל.

ביי אַזאַ מצב ליידט צוממעהרסטען דער סוחר. און דאָס מיינט דער יוד, ווייל גאַנץ זאַגלעמביע האָט געלעבט פון, אַרבייטער אַז דער אַרבייטער פערדינט נישט, קויפט ער נישט אין וואָס ער איז שולדיג פון פריהער, בעצאָהלט ער נישט, בלייבט דער סוחר דערדריקט און פעראָרעמט.

איצט האָפט מען דאָ אַז פ׳ן רעזולטאַט פון די אינטערנאַציאָנאַלע קאָנפערענצען, מעגליך וועט זיך מאַכען עפּעס אַ עקספּאָרט דאַן ענדערט זיך תיכף די לאַגע צום גוטען און ווייל עס ווילט זיך דאָך, אַז ס׳זאָל אַזוי זיין גלויבט מען דאָ, אַז ס׳וועט אַזוי זיין.

* * *

אַז קיין פּרנסה איז דערווייל נישטאָ און קיין אַנדערע בעשעפטיגונגען אויך נישט—איז רדרה וואַהלען אויך אַנ׳עבין. נאָך אין מאַי 1931 זענען אין בענדין פאָרגעקומען גמינע-וואַהלען. מאַכט זיך אַ מעשה, אַז אין בענדין, וועלכע איז בעוואוסט אַלס פעסטונג פון דער „אגודה", געהט אַדורך אַ מעהרהייט ציונים, מזרחים און אַנדערע נאַציאָנאַלע יודען. נו, שטעלט אייך פאַר, וואָס דאָ טוט זיך? שוין אַ 3—4 מאָל האָט מען געטודערט דעם צוזאַמענשטעל פון קהלה-ראַט. מ׳פּסלט און מ׳טערייכט, ס׳טוט זיך מנשים. שוין 4 מאָל האָט מען געוואַהלט פּרעזידיומס פונ׳ם ראַט און פון דער פערוואַלטונג, נאַטירליך, נישט קיין אגודה-לייט, פּסל׳ט מען די וואַהלען. דערווייל זיצט זיך די אַלטע אגודישע מעהרהייט און פיהרט דאָס קרעמעל. ס׳איז דאָ אַ דעפיציט אַ גרויסער, נאָר גאָרנישט, אַבי די ציונים נישט אַריינצולאָזען אין דער קהלה. נו, האָבען יודען נישט קיין בעשעפטיגונג? דאַרף מען נאָך צו האַנדלען?

אין סאָסנאָוויץ, ווידער, האָט פּאַסירט אַזאַ מעשה: ווי בעוואוסט האָט ראַדאָם איהר קעסטענבערג און סאָסנאָוויץ איהר ענגלאַרד. האָבען ביידע שטעט אַנ׳עסק מיט די „רבנים" ווייטערע. איז דאָס שוין אַ פערשלעפּטע קרענק. לעצטענס אָבער האָט דער סאָסנאָוויצער „רב" ענגלאַרד חתונה געמאַכט אַ טאָכטער. זוכה מען אַנ׳עצה ווי אַזוי צוזאַמענצוברענגען אַ גרויסען עולם. ס׳זאָל געפאַלען אַ סך דרשה-געשאַנק. אַ „רב" איז דאָך עפּיס אַ ת״ח, געפינט מען אַנ׳עצה: מ׳האָט אָנגעגעבען אַ ביטע אין דער באַהן-דירעקציע, אַז היות די סאָסנאָוויצער תלמוד-תורה רופט אַ צוזאַמענפאָהר פון אַלע פוילישע תלמוד תורה׳ס, זאָלען די אַנטיילנעהמערס בעקומען הנחה באַהן-בילעטען, די באַהן-דירעקציע האָט די ביטע ערפילט און אַלע חתונה-געסט האָבען בעקומען הנחה באַהן-בילעטען איז ווירקליך געקומען אַ גרויסער עולם און ס׳איז געווען ליהודים... אין מען אָבער אין דער באַהן-דירעקציע עפּעס געוואָהר געוואָרען, אַז מ׳האָט איהר אָפּגענאַרט. נו, שטעלט אייך פאַר, וואָס עס איז געוואָרען: מ׳האָט געמאַכט אַ רעוויזיע אין דער תלמוד-תורה, מ׳האָט פערנומען אַלע ביכער און ס׳האָט זיך אַרויסגעוויזען: ראשית, אַז קיין שום צוזאַמענפאָהר איז נישט געווען, והשנית האָבען אין די ת״ת-ביכער איבערהויפּט נישט פיגורירט די געלדער, וועלכער זיי האָבען בעקומען.

פיהרט זיך איצט אַנ׳אויספאָרשונג וועגען דער גאַנצער מעשה, מ׳האָט שוין דעם „רב" גענומען אויף אַ חקירה ודרישה, אויך די ת״ת-גבאים און ס׳קאָכט זיך.

די אַנטיסעמיטישע בלעטלעך האָבען דערווייל מאַטעריאַל, זיי שרייבען מיט קידוש לבנה אותיות: אָט, זעהט די שעהנע מעשים פון אַ יודישען ראַבין". יעדען איינציגען יוד ווערט דאָס פּנים רויט פאַר חרפּה, ווען אַ קריסט פרעגט איהם וועגען דער מעשה און נעה גיב צו פערשטעהן אַ גוי, אַז דער ראַבין איז גאָרנישט קיין רב.. ער קען דאָס גאָרנישט פערשטעהן.

די פלעמישע פרייהייט-בעוועגונג ווערט אונטערדריקט

די בעלגישע פּאָליציי טרייבט פונאַנדער מיט בלאַנקע שווערדען אַ דעמאָנסטראַציע פון די פלעמען.

לאדז
29. יוני 1932
מיטוואך. כ"ה סיון תרצ"ב פ' שלח

טאג-כראניק

שלום פון שול-יאהר

(§) נעכטען איז פארגעקומען די פייערליכע פערענדיגונג פון שול-יאהר אין די מיטעל-שולען.

פאלשע 1 און 2 זל.

(§) ס'האבען זיך בעוויזען פאלשע 1 און 2-ער זל. מטבעות, וועלכע זענען געמאכט פון בליי און אלומיניום. דער זילבער פון אויבען איז אויך נישט עכט.

מיליטער-אעראפלאן לאזט זיך אראפ הינטער לאדז

(§) צוליב די גרויסע נעפלען האט דער מיליטערישער אעראפלאן אויפ'ן וועג ווארשא-פויזען אראפגעלאזט זיך אין דארף וונסקיטנא, הינטער לאדז. די צוויי לופט-פליהער און אעראפלאן האט עס גאר נישט געשאדט.

געוו. דירעקטאר פון האנדעלס-באנק גארדאווסקי

קלאגט אז דער באנק אויף איבער א מיליאן זל.

(§) די ציוויל-אפטיילונג ביים קרייז-געריכט האט נעכטען בעהאנדעלט די אנקלאגע פון געוו. דירעקטאר פון דער „לאדזשער האנדעלס-באנק", וולאדיסלאוו גארדאווסקי, וועלכער וואוינט איצט אין ווארשא. געגען סינדיק פון דער אויפגעלאזטער מאסע פון דער בערוזעלביגער באנק.

דירעקטאר גארדאווסקי האט אין יא-נואר 1930 געשלאסען א קאנטראקט מיט דער לאדזשער האנדעלס-באנק אויף 10 יאהר, אבער אין מערץ ה. י. איז ער אפגעזאגט געווארען פון זיין אמט. היות לויט'ן קאנטראקט האט דיר. גארדאווסקי געמוזט 1000 דאלאר א חודש, מאהנט ער זיך איצט ענטשעדיגונג פון 1.043.400 זל. אויסער דעם מאהנט ער גאנצע פאר גאנצע 8 יאהר. ד. ה. א סומע ער זיך נעהאלט פון נאוועמבער ביז מערץ 5000 דאלאר.

דער בעפולמעכטיגטער פון דער אויפגעלאזטער מאסע, אדוו. פילופקאווסקי, האט געבעטען אפצולעגען דעם פראצעס, כדי דער סינדיק זאל קענען צולעגען א נעגען-אנקלאגע, וויל דיר. גארדאווסקי פלעגט די גאנצע חדשים נישט קומען אין באנק און פארשאפט דערמיט גרויסע היזקות.

דאס געריכט האט בעשלאסען דעם פראצעס אפצולייגען.

צוליב נויט בעגעהט א פרוי זעלבסטמארד

(§) אויף זאקאנטנא 78 האט געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד דורך אויסטרינקען יאדינע די 38 יעהריגע קאזשימיערא יענדרושעק. אין א שווערען צושטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל. די סיבה — נויט.

פערזענליכעס

מארגען הויבט אן זיין אורלויב לאווניק ד"ר אלעקסאנדער מארגאליס.

זעכצעהן-יעריגער שילער בעגעהט זעלבסטמארד

פאר בעקומען שלעכטע צענזורע

(§) אין פאניאטאווסקי'ס פארק האט זיך געטעט געסמ'ט מיט יאדינע, נעמיש מיט זאליצווייער דער 16-יעהריגער בערע בערנשטיין, שילער פון דריטע קלאס פון א פוילישען גימנאזיום אויף כאקרובסקי גאס. בערנשטיין איז אפגעפיהרט געווארען אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, האט בערנשטיין נעכטען בעת'ן בעקומען די „צענזורע" זיך דערוואוסט, אז ער איז געבליבען אויף נאך א יאהר אין 5-טען קלאס. דאס האט איהם אזוי נידערגעשלאגען, אז ער איז אוועק אין פאניאטאווסקי'ס פארק און זיך גע'סמ'ט.

מארגען — א ריזיגע מאסען-פארשטעלונג אויפ'ן האלער-פלאץ

היינט, מיטוואך, ווערט אויפ'ן מיליטערישען ספארט-פלאץ, ביים האלער-פלאץ פארקומען אויף דער פרייער לופט א זעהר אינטערעסאנטע מאסען פארשטעלונג, א. נ. „מיט'ן ווינט פון אונאפהענגיגע", אין וועלכער עס וועלען אנטייל נעהמען ריזיגע סטאטיסטען-מאסען מיליטער און אויך די אויטארין פון'ם סצענאר צו דער דאזיגער פארשטעלונג, פרל. לאלא סראמשינסקא.

אין דער דאזיגער פארשטעלונג, וואס ווערט מיט גרויס ערפאלג געוויזען אין אלע גרעסערע שטעט פון פוילען, וועט אגב אויך דעמאנסטרירט ווערען דער אויסזעהן פון דער מלחמה אין דער צוקונפט.

דעם 12 יולי שנעל-געריכט

איבער דער קאלישער באנדיטען-באנדע

(§) די אויספארשונג וועגען דער קאלישער באנדיטען-באנדע איז שוין פארענדיגט. אלע פערהאלטענע באנדיטען האבען זיך מודה געווען אין בעגעהן די רויב-אנפאלען. די אקטען זענען שוין איבערגעשיקט געווארען דעם פראקוראר גזשאווסקי וועלכער וועט צונויפשטעלען דעם בעשולדיגונגס-אקט. די באנדיטען זיצען דערווייל אין קאלישער תפיסה.

דער סוחר פערלע, געוואויער ווערענדיג, אז די באנדע האט געהאט בדעה אויסצופיהרען א רויב-אנפאל אויף איהם, האט צוגעשיקט דער פאליציי א בעלוינונג פון 1000 זל.

דער טערמין פון שנעל-געריכט איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 12 יולי זיי אלעמען דראהט טויט-שטראף.

געגען פערשמעלערן די רעכט פון ארבייטער און אנגעשטעלטע

(§) מאנטאג איז ביי די האנדעלס-אנגעשטעלטע פארגעקומען א פערזאמלונג פון פארשטעהער פון דער אוניע פון דער צענטראלע פון האנדעלס-אנגעשטעלטע. עס זענען ארומגערעדט געווארען די פראיעקטען פון דער קאדיפיקאציע-קאמיסיע בנוגע די רעכט פון אנגעשטעלטע און אפזאגען ארבייטער און אנגעשטעלטע.

נאך א לענגערע דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען אונטערצונעהמען אן אקציע געגען די פראיעקטען, וועלכע מאכען צונישט די אזוי אייך שוין גענוג פערשמעלערטע רעכט פון [illegible] בעאמטער.

האבען ערמארד מיט זייער ברודער

נאכדעם איהם בעגאסען מיט נאפט און אונטערגעצונדען

(§) נעכטען האבען מיר שוין מיטגעטיילט וועגען דער שרפה אין דארף רענקערזי, וואו ס'איז אין די פייער-צונגען אומגעקומען פעליקס קאלעט! די אויספארשונג האט אבער בעוויזען, אז מען האט דא נישט צו טון מיט א מארד און אונטערצינדונג. די מערדער זענען טאקי נישט קיין אנדערע, ווי דעם פערברענטענס ברודער. וולאדיסלאוו, יאן, סטאניסלאוו און פאטער. מורא האבענדיג, אז דער אלטער טאטע זייערער זאל נישט דאס גאנצע פערמעגען אפשרייבען פעליקס'ן, וועלכען ער האט אגב געהאט אמליבסטען האבען זיי אויסגעקלערט א טייוולאוישען פלאן.

אין דער קריטישער נאכט האבען די ברידערלעך, בעת פעליקס איז געשלאפען, איהם מיט א טעמפער זאך דערלאנגט א פאר קלעפ אין מוח אריין פון וואס ער איז תיכף געשטארבען. וועלענדיג פערווישען די שפירען, האבען זיי בעגאסען דעם קערפער מיט נאפט און נאכדעם אונטערגעצונדען.

אויסער די 4 ברידערלעך זענען אויך ארעסטירט געווארען דער אלטער קאלעט און די מוטער פון ערמארדעטען. אין די נאהענטע טעג וועט קלאר ווערען, אויף וויפיל יעדער איינער האט גענומען א אנטייל אין בעסטיאלישען מארד.

לאדזשער בערזע

די נעכטיגע בערזע איז געעפענט געווארען ביי א פעסטערע טענדענץ זענען פערנאטירט געווארען פאלגענדע קורסען:

4% אינוועסטיציע (ניט אפיציעל)	89.50
4% דאלארובקע	48.—
3% בודאוולאנע (נישט אפיציעל)	35.—
8% ווארשאווער פאנד-בריף	53.25
8% לאדזשער פאנד-בריף (ניט אפ.)	52.75
7% סטאביליזאציע (אמער.)	44.50
10% שצעדלעץ	49.50
4½% זשעמסקע	33.50
דאלארען (נישט אפיציעל)	8.89
פינטען	3[illegible].15
פראנקען	35.07
גאלד-דאלאר	8.96
גאלד-רובעל	4.80
זילבער-רובעל	1.43
ביליאן	0.62

נאכט-דזשורנע אפטייקן

היינט בענאכט דזשורירען פאלגענדע אפטייקן: מ. קאספארקעוויטש (זגערזשסקא 54), [illegible] (פאבריטשנא 26), י. [illegible] (פעטריקאווער 25), ח. סאקאלעוויטש (בזשעזשינער 19), מ. ליפעץ (פעטריקאווער 193), א. רוזשעמער און וו. לאכארא (11 ליסטאפאד 86).

טשארניעצקא גורא

דיזר בעסטער ערהאלונגס-פלאץ פאר דערוואקסענע, שול-יוגענד און קינדער

איז דער ערשטקלאסיגע איינגעארדענטער

פענסיאנאט „הרצליה"

וועלכע געפינט זיך אין סאמע וואלד. פראכטיגע ליכטיגע זוננען-צימער — ריטועלע ערשטקלאסיגע קיך. מעסיגע פרייזען.

בעמערקונג: פאר קינדער א [illegible] דערע ווילליג אונטער דער פערזענליכער לייטונג פון דער [illegible] און ערציהערין שולמית פאזנאנסקא (געוו. לייטערין פון קינדער-אינטערנאט אין ארץ ישראל)

pensjonat Herclija Czarniecka Góra, poczta Stąporków.

פראטאקאלען פאר אויסלופטערן דיוואנעס נאך א אזוינער פריה

(§) די לעצטע טעג האט פאליציי צונויפגעשטעלט א סך פראטאקאלען, אדער נעהמען בעצאהלען צו 1 און 2 זל. פאר אויסלופטערן און אויסקלאפען דיוואנעס און בעטגעוואנד אויף די באלקאנען [illegible] אין דער פריה.

לעהר אנשטאלט „חורב"

א גרויסען אינטערעס האט ארויסגערופען אין שטאט די נייע געגרינדעטע אנשטאלט „חורב", וועלכע וועט געפיהרט ווערען פון בעוואוסטע פעדאגאגען ערציהער, ווי דור צבי זילבערשטיין און ראזאנעס. די לעהר-אנשטאלט „חורב" וועט זיך אויסצייכנען מיט זיין רעליגיעזער ערציהונג און סיסטעמאטישער פעדאגאגישע לעהרער.

שנעל-צוג קראקע אנגעשניטען די פיס ביי א פויער

(§) אויף דער באהן-ליניע נאהענט פון דארף דאמבראשיין איז דער שנעל-צוג קראקע — ווארשא ארויף אויפ'ן דורכגעהער פיאטר קאפער און איהם אפגעשניטען בעידע פיס. ערשט אין דער פריה האט מען געפינען ליגען קאפערן שוין א טויטען.

פארשטעהער פון ציוניסטישער עקזעקוטיווע קומט היינט קיין לאדז

היינט קומט קיין לאדז דער פערטרעטער פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאנדאן ה' ישראל כהן. אין זאמענהאנג מיט'ן בעזוך וועט היינט אווענד פארקומען אין לאקאל פון דער ציונ. ארג. א גרויסע בעראטונג, אין וועלכע עס וועלען זיך בעטייליגען די קאמיטעט-מיטגלידער און פארשטעהער פון אלע ציוניסטישע גרופירונגען און פערבאנדען. געלעגענטליך וועט אויך פארקומען א זיצונג פון שקל-קאמיטעט מיט דער בעטייליגונג פון חשוב'ן גאסט.

כאבאר פון יאהר-גאנג 1911

היינט דעם 29 יוני זענען די פאבאר קאמיסיעס נישט טעטיג.

מארגען דעם 30 יוני דארפען זיך שטעלען פאר דער קאמיסיע נומ. 1 די פריוויליגע פון יאהרגאנג 1912, 1913 און 1914 וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 3, 5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאט פאר דער קאמיסיע נומער 2 די פריוויליגע פון יאהרגאנג 1912, 1913 און 1914 וואס וואוינען אויפן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמיסאריאט.

צו דער פאבאר-קאמיסיע דארף מען ברענגען א פערזענליכען דאקומענט, א פאס אדער אנ'אנדער דאקומענט, א [illegible] פון מאגיסטראט און א שול און פאך-צייגנוס.

אויך די קאטעגאריע „ב" מוז מיטברענגען א פערזענליכען דאקומענט.

טעאטער „סקאלא"
שרודמיעסקא 15.

היינט מיטוואך, דעם 29. צום 7-טען מאל

אויפטריט פון דער וועלט-בעריהמטער קינסטלערין, שטערן פון אמעריקאנער קונסט-טעאטער

בערטא גערסטען

מיט בעטייליגונג פון בעריהמטער ארטיסטין קלארא סעגאלאוויטש

איך וויל א קינד

פיעסע אין 3 אקטען פון א. בלום.

ס'בעטייליגען זיך דאס: גערסטען בערטא, סעגאלאוויטש קלארא, פישער בארסקא, שילער רבקה, ראזענבלום דבורה, הזרען: בוזיאן חבל, פליאכער שבתי, לאנדוי שמואל, מעלניק נחום, סטרוגאטש יוכף, שריפטזעצער לייב.

קינסטל. לייטונג: מארק ארנשטיין. אדמ. אגפ. ב. אסכ.

טעכנישער לייטער: ק. גוטמאן. סופלער: מ. אייזענבערג.

בערטא גערסטען

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון „סקאלא" טעאטער.

אין דער נעץ פון אויסגעלאסענקייט און פראוואקאציעס

(בלעטלעך פון טאג-בוך פון א רוסישער הויף-דאמע)

40)

גרויס-פירשט אלעקסאנדער ראמאנאוו האט א סך צו דערצעהלען וועגען דעם, ווי ניקאלאי און זיינע מיניסטארען האבען געבראכט צו דער אומגליקליכער מלחמה מיט יאפאן, און וואס פאר א קורצזיכטיגקייט, און טעמפקייט זיי האבען די גאנצע צייט ארויסגעוויזען. בעשרייבענדיג א גלענצענדעם באל אין ווינטער-פאלאץ אין אנהויב פון יאהר 1903, וואו אלע זענען געווען אנגעטון אין אלטע קאסטיומען פון 17-טען יאהר-הונדערט, זאגט ער:

דער באל האט געמוזט מאכען א גאדנעם איינדרוק אויף די אויסלענדישע אמבאסאדארען. מיר האבען דא געטאנצט, און אין דרויסען האבען [illegible] געשטרייקט און אין ווייטען מזרח, אין מאנדזשוריען האט זיך אנגערוקט א פינסטערע נמארע. וואס האט געמוזט באלד אויסברעכען אין [illegible] אונזער בלינדע רעגירונג [illegible], אז מען מוז עפעס טון. דער [illegible] מיניסטער געוועזענער קוראפאטקין [illegible] איין סיביר, זיך [illegible] געקענט מיט דער לאגע ביי דער [illegible] גרעניץ. ווי מען האט געקענט [illegible] האט ער זיך אומגעקעהרט מיט א בעריכט, אז אלץ איז אין ארדנונג. לויט זיינע רייד איז אונזער פאזיציע אין ווייטען מזרח געווען פעסט און זיכער.

די יאפאנישע ארמעע. האט ער געהאלטען, איז נישט מעהר ווי א וויץ, א בבא-מעשה. וואס די יאפאנישע פרעסע-אגענטען אין ענגלאנד האבען אויסגעטראכט. די האפען-שטאט און פעסטונג פארט-ארטור וועט קענען אויסהאלטען א בעלאגערונג צעהן יאהר און דער רוסישער פלאט וועט דעם יאפאנישען אימפעראטאר אזוי גוט אנברעכען די ביינער, אז ער וועט האבען צו געדענקען.

אלעקסאנדער ראמאנאוו איז אין יענער צייט געווען מייסטער פון האנדעלס-פלאט. ער האט נישט איינמאל געפיהרט א קאמף מיט דעם צאר'ס מיניסטארען און מיט זיין אנקעל אלעקסי דעם הויפט-קאמאנדיר פון רוסישען פלאט, האלטענדיג, אז אלץ ווערט געפיהרט אימפעהיג, פערשווענדעריש, און דער פלאט, אזוי גוט ווי די רעגירונג אין לאנד, מוזען בענייט ווערען ווייל זיי האבען לאנג אפגעלעבט זייער צייט.

אבער עס האט נישט געהאט קיין זין, זיך אריינצולאזען אין דיסקוסיעס מיט קוראפאטקינ'ען. קען מען דען ארגומענטירען מיט א בלינדען מענטשן? איך האב נאר געוואוסט, ער זאל ענדיגען און בין גלייך אוועקגעלאפען אין צארסקאיע סעלא, צום צאר. איך האב בעשלאסען אפצולייגען העפליכקייט אין א זייט. — דער רוסישער צאר דארף וויסען דעם גאנצען אמת.

— קוראפאטקין איז אדער אן אידיאט, א גולם, וואס זעהט קיין זאך נישט, אדער א משוגענער, אדער ביידע זאכען צוזאמען, — האב איך געזאגט ניקאלאי. — קיין נארמאלער מענש וועט נישט צווייפלען, אז די יאפאנישע ארמעע איז זעהר שטארק. פארט-ארטור איז געווען א גוטע פעסטונג אמאל אין דער צייט פון דער אלטמאדישער ארטילעריע. אבער די פעסטונג קאן זיך נישט האלטען קעגען די היינטיגע שווערע הארמאטען. דאס זעלביגע איז מיט די אנדערע בעפעסטיגונגען אין יענער געגענד. די יאפאנער וועלען זיי צעשטערען, ווי קארטען-שטיבלעך. בלייבט איבער דער פלאט. לאמיר דיר זאגען, ניקי, אז פאר א יאהרען ביי פלאטען-שפילען אין דער מיליטער-שולע האב איך געשפילט אויף דער יאפאנישער זייט, און צום גרויסער ערשטוינונג פון די יאפאנישע אדמיראלען, האב איך פערניכטעט דעם רוסישען פלאט און האב בעלאגערט איז פארט-ארטור.

— וואס מאכט דיר צו גלויבען, סאנדרא, אז דו קענסט בעסער אורטיילען וועגען דער יאפאנישער ארמעע און פלאט, איידער איינער פון אונזערע גלענצענדסטע סטראטעגיקער? — האט ניקאלאי געפרעגט אביסעל סארקאסטיש.

— איך קען גוט די יאפאנער, ניקי. כ'האב זיך בעקענט מיט זייער ארמעע, נישט ארויסקוקענדיג פון די פענסטער פון א בעקוועמען צוג און נישט זיצענדיג ביי א שרייב-טיש אין פעטערבורגער קריגס-מיניסטעריום. כ'האב דארט געלעבט 2 יאהר און האב די יאפאנער געזעהען יעדען טאג. איך בין געקומען אין בעריהרונג מיט אלע קלאסען פון דער יאפאנישער בעפעלקערונג. דו מעגסט לאכען, וויפיל דו ווילסט, אבער די יאפאנער זענען א פאלק פון אויסגעצייכענטע סאלדאטען זיי זענען מערקווירדיגע קעמפער אין א מלחמה.

דער צאר האט א קוועטש געטון מיט די פלייצעס.

דער רוסישער צאר האט נישט קיין רעכט אנצונעהמען זיין שוואגערס פעראורטיילען ענטקעגען דעם מיינונג פון די אנערקענטע עקספערטען, — האט ער געזאגט.

כ'האב בעשלאסען זיך מעהר נישט צו מישען.

אין יאהר 1904 האט גרויס-פירשט אלעקסאנדער נאכאמאל גערעדט מיט ניקאלאי'ען וועגען דער לאגע אין אזיען. ער שרייבט:

מיר זענען נאך געזעסען אין ניקאלאי'ס קאבינעט. מיר האבען געראוכערט און געשמועסט וועגען פערשידענע זאכען. ער האט א ווארט נישט אויסגערעדט וועגען דער לאגע אין ווייטען מזרח. ער האט אויסגעזעהן מונטער, ווי שטענדיג האט ער אויסגעמיטען צו רעדען וועגען אנ'אומאנגענעהמער טעמע. איך בין געווארען פערדעכטיגט.

— מ'שמועסט, ניקי, אז ס'האלט ביי מלחמה, — האב איך געזאגט.

ער האט ווייטער געראוכערט.

— ביזט נאך ענטשלאסען צו פערמיידען א מלחמה פאר יעדען פרייז?

— ס'איז גאר קיין פראגע נישט וועגען א מלחמה, — האט ער טרוקען געענטפערט.

— אבער ווי אזוי קענסטו אפשטעלען די יאפאנער פון א מלחמה, אויב דו ווילסט נישט נאכגעבען זייערע פאדערונגען?

— די יאפאנער וועלען געבען רוסלאנד נישט צוריסטרעטען.

— ווער וועט זיי נישט לאזען?

— זיי וועלען נישט וואגען.

— וועסטו נאכגעבען די יאפאנישע פאדערונגען?

— דאס איז שוין צופיל, סאנדרא. איך זאג דאך דיר, אז ס'וועט נישט זיין קיין מלחמה, נישט מיט יאפאן, נישט מיט עמיצען אנדערש.

— הלואי וואלט דאס געווען אזוי.

— דאס איז אזוי.

אין דריי וואכען ארום, ווען איך האב זיך אומגעקעהרט פון פראנקרייך א היים, האב איך אויף א פאריזער וואקזאל דערזעהען אין א צייטונג א ריזיגען „קאפ": „יאפאנעזער מאכען אנ'אומגעריכטען איבערפאל אויף די רוסישע קריגס-שיפען אין פארט-ארטור". לויט אנ'אלטען מנהג אין די אזיאטישע לענדער, האבען זיי צוערשט געגעבען דעם קלאפ.

רוסלאנד האט געהאט איין מפלה נאך דער אנדערער אויפ'ן לאנד און אויפ'ן ים. אין דער מלחמה האט זיך ארויסגעוויזען, ווי צופוילט די גאנצע רעגירונג איז געווען, ווי מען בע'גנב'עט די ארמעע. מען האט גע'גנב'עט און גערויבט פון אלע זייטען, וואס נאר מען האט געקאנט, און זיך גארנישט געקימערט וועגען די הונדערטער טויזענדער רוסישע פייערים. וועלכע מען האט געשיקט צו א שחיטה זיבען טויזענד מייל ווייט, אין א מלחמה מיט יאפאנער. וועלכע זיי האבען פריהער אין די אויגען נישט אנגעזעהען. די מלחמה האט אפגעקאסט דריטהאלבען ביליאן גאלד-רובל און 370 טויזענד לעבענס פון סאלדאטען.

ווען מען האט זיך בעראטען וועגען א פלאן צו שיקען דעם רוסישען באלטישען פלאט אין ווייטען מזרח, זענען די מיניסטארען שוין געווען איינשטימיג מיט'ן גרויס-פירשט, אז דאס איז אנ'אומזיסטער קרבן. דער צאר האט עטליכע מאל געענדערט זיין בעשלוס. אין דער לעצטער מינוט, ווען דער פלאט האט שוין געהאלטען ביים אפפאהרען, איז ווידער אפגעהאלטען געווארען א בעראטונג, און מען האט בעשלאסען נישט צו שיקען די רוסישע קריגס-שיפען קיין אזיען. אבער באלד האט דער צאר דאך געהייסען דעם באלטישען פלאט אפפאהרען.

דעם 14-טען מאי 1904, ניין יאהר נאך ניקאלאי'ס קרוינונג, האבען מיר געהאט א באל אין גאטשינא, ווען עס איז אנגעקומען א שליח פון פלאט-מיניסטער מיט דער ידיעה, אז די יאפאנער האבען פערניכטעט אונזער פלאט ביי צוסימא און האבען גענומען געפאנגען אדמיראל ראזשדעסטווענסקי.

דאס איז געווען די ערנידריגסטע מפלה אין דער געשיכטע פון רוסלאנד. אבער ניקאלאי האט גארנישט געזאגט. ער איז נאר געווארען טויטבלייך און האט פערראוכערט א ציגארעט.

(דאס ווייטערע קומט)

לאדזשער
טאגעבלאט
דער רעדאקטאר נעמט אן פון 6 ביז 8 אוו.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען
ווערען נישט צוריקגעשיקט.
„Lodz. Tageblat" Łódź Piotrk. 16
Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: רעד. 100.57 אדמ. 100.47

די גאסטן-קאמפן אין דייטשלאנד

א פאר מיליאן דייטשע יוגענדליכע געהערען צו די פערשידענע שטורם-ארגאניזאציעס. איינע געהערען צו די רויטע, אנדערע צו די ברוינע, די דריטע צו דריי-פארביגע רעפובליקאנישע פארב. יעדער יוגענדליכער וואס געהער צו אזא ארגאניזאציע ווייס, אז היינט, צי מארגען קען ער בעפאלען ווערען פון זיינעם א געגנער, אז היינט צי מארגען וועט איהם זיין ארגאניזאציע רופען אדורכצופיהרען אנ'אנגריף, צי זיך שטעלען אין קאמף. יעדער מיטגליד פון אזא מין ארגאניזאציע איז, אלזא בבחינת זעלנער און טאקע א זעלנער אין קריגס-צייט...

דער זוהן ערפילט דאס, וואס דער טאטע וויל. דער טאטע קוקט מיט שטאלץ אויף זיין זוהן, וואס ער געהט אין א „מונדיר", וואס ער קען אפשאצען די העלדישקייטען פון איהם, דעם טאטען און זיינע זיידעס, וואס די קייט פון קעמפער ווערט נישט איבערגעריסען.

און דא ליגט די טראגעדיע פון איצטיגען דייטשלאנד. וואלטען פארגעקומען מעהרערע קאמפען צווישען די עלטערן און קינדער, וואלטען די מאמעס געווען געגען דעם מיליטער-אוניפארם פון זייערע זיהן, וואלטען מיר געהאט א סך ווייניגער גאסען-קאמפען אין דייטשלאנד און ס'וואלט אויך געווען אנ'אויסזיכט, אז די יוגענד וועט זיך פריהער, צי שפעטער בעזינען און אראפגעהן פון מיליטעריסטישען וועג.

דער שלום-בית אין דער דייטשער שטוב איז די טראגעדיע פון דייטשלאנד. די טאטעס זענען דיזעלבינע מיליטעריסטען, ווי פאר'ן יאהר 1914. נישט די מלחמה, נישט די רעוואלוציע האבען עפיס געענדערט זייער פסיכיק. זיי זענען געבליבען מיליטעריסטען און זייערע קינדער זענען נאר זייערע ווירדיגע יורשים.

אין די גאסען-קאמפען אין דייטשלאנד זעהט מען, ווי שטארק דאס דייטשע פאלק איז מיליטאריסטיש. ווי ווייניג זיי האבען זיך אנגענומען מיט פאציפיסטישע לאזונגען און מיט דעם גייסט פון דער רעפובליק.

בן-משה.

הובער'ס ענטוואפנונג-פראיעקט קען דורך פוילן נישט אנגענומען ווערען

דייטשלאנד וועט אויסנוצען די ענטוואפנונג אנצופאלען אויף פוילן.-די פוילישע בעפעלקערונג וועט מ'זען שאפען א זעלבסטשוץ געגען טעראר פון די „באיובקעס". אויב די רעגירונג וועט זי נישט בעקעמפען.-אפקלאנגען פון דער פוילישער פרעסע.

די פוילישע פרעסע נעהמט ערנסט איצט שטעלונג צו הובער'ס ענטוואפנונגס-פראיעקט. אין אלגעמיין בעציהט זיך די פרעסע נעגאטיוו צום ראזינגען פראיעקט. א חוץ דעם „ראבאטניק", זאגען אלע פוילישע צייטונגען זיך ארויס געגען אדורכפיהרען אנ'אלגעמיינע רעדוקציע, נישט נעהמענדיג אין אכט די ספעציפישע בעדינגונגען פון יעדען לאנד. די „גאזעטא פאלסקא" מאכט קודם-כל אויפמערקזאם אויף דעם טעות, וואס די גאנצע וועלט האט אין הובער'ס פראיעקט. אין אלגעמיין איז אנגענומען, אז הובער האט פארגעלעגט זיין ענטוואפנונגס-פארשלאג אלס ענטפער אויף דער פארערונג פון איראפא צו שענקען איהר די מלחמה-חובות, אלעמאלס זיין רעדוציירען. אויב איהר וועט פריהער פארקלענערן אייערע קריגס-בודזשעטען. אזוי האט די וועלט פארשטאנען הובער'ס מאניפעסט צו דער ענטוואפנונגס קאנפערענץ. די „גאזעטא פאלסקא" מיינט, אז דא ליגט א גרויסער טעות. אויב איראפא וועט זיך ענטוואפנען און במילא וועלען די בודזשעטען ענטלאסטעט ווערען, וועט ערשט אמעריקא דאן נעהמען פאדערען צו בעצאהלען איהר די מלחמה-חובות. א חוץ דעם לאזט זיך נישט אין דער פראקטיק אנווענדען אנ'איינהייטליכען קריטעריום פאר גרויסע און קליינע מלוכות, פאר לענדער וואס געפינען זיך אין פערשידענע פארטיידיגונגס-בעדינגונגען, וואס זענען אויסגעשטעלט געווארען אויף גרעסערע און קלענערע געפאהרען מצד זייערע שכנים.

„די שוואכסטע זייט פון פראיעקט ליגט אבער דערין, וואס ער גיט נישט קיין שום קאמפענסאציע, קיין שום גאראנטיע פאר דער רעדוקציע פון די בעוואפנונגען. פלויזע ענטוואפנונג איז גוט געגוג. מ'דארף נישט צו האבען קיין געניגענדע פאנטאזיע, כדי זיך פארצושטעלען, ווי ס'וואלט א צט אויסגעזעהן די לאגע אין איראפא, ווען די מלוכות, וואס שטעהען אויף דער וואך פון שלום, וואלטען געווען ענטוואפנט.

„די פראנטען, וואס האבען זיך געשאפען אין גענף אין בעצוג צו הובער פראיעקט זענען זעהר כאראקטעריסטיש. די מלוכות, וואס פאדערען א רעוויזיע פון די שלום-טראקטאטען, האבען איהם תיכף אקצעפטירט, מחמת זיי זענען איבערצייגט, אז דאס וועט זיי פערלייכטערן צו דערגרייכען זייערע צילען.

דער „ראבאטניק" דאגעגען נעהמט אן דעם פראיעקט פון הובער'ן אהן שום בעווארענישען, ווייל אזוי, האט איהם אויך אנגענומען דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל, צו וועלכן פ.פ.ס. איז אנגעשלאסען.

דער „אילוסטראוואני קוריער" פערבינדט הובער'ס פראיעקט מיט דער איצטיגער אלגעמיינער אינטערנאציאנאלער לאגע און בעזונדער'ס מיט דער רעוויזיאניסטישער שטימונג, וואס הערשט איצט אין לאנד. די דייטשען ארבייטען איצט נישט אויף צוויי, נאר אויף צעהנדליג פראנטען. אין לאזאן סקאנען זיי, אז זיי זענען קבצנים און קענען, נעבעך, נישט צאהלען קיין איין גראשען אויפ'ן חשבון פון די רעפאראציעס. א געגנף ווידער זענען זיי געוואלדיגע פאציפיסטען און זענען די הויפט-עסקים פון פארטיידיגער פון הובער'ס פראיעקט. אין דייטשלאנד דאגעגען שטיצען זיי די היטלעריסטישע שטורם באטאליאנען, פלעגען דעם רעוויזיאניסטישען גייסט און פארשטארקען די שנאה געגען פוילען. דער בעזוך פון דייטשען קריגס-פלאט אין דאנציג און די גרויסע מאניוורעס פון לופט-פלאט אין מזרח-פרייסען זענען אויסען צו פארשטארקען דעם איינדרוק, אז די ראזינגע געפינען זיך דאהט פלומרשט א געפאהר מצד פוילען.

דער חשבון פון דייטשלאנד איז א פשוט'ער: אין לאזאן וועט מען זיי שענקען די ענטשעדיגונגען, אין גענף וועט מען דערפיהרען צו א רעדוקציע פון די קריגס-בעוואפנונגען, און נאכדעם וועט מען זיך ווארפען אויף פוילען, שאפענדיג פריהער די געהעריגע שטימונג, אז פוילען וויל פארלאזען מזרח-פרייסען.

די צייטונג אפעלירט דעריבער צו דער פוילישער דיפלאמאטיע, אז זי זאל אין גענף און אין לאזאן אויפדעקען די כוונות פון דער דייטשער פאליטיק.

* * *

די „גאזעטא ווארשאווסקא" אפעלירט צו די כל-פאלמ'ארגאנען אפצושטעלען דעם טעראר פון יאווארסקי'ס אנהענגער, וועלכע געהערען דאך צום סאנאציע-לאגער.

„א פיש הויבט אן צו שטינקען פון קאפ און אויב דער אינערן-מיניסטער וויל באמת בעקעמפען די רויבערייען, וואס פערשפרייטען זיך כסדר, דארף ער קודם-כל ווארקען אויף דער ענערגיע פון די שטימונגען און א רעה גרופען, וואס געהערען צום רעגירונגס-לאגער.

די בעפעלקערונג ערווארט פון דער מאכט אנ'ענערגישען און ווירקזאמען קאמף מיט'ן טעראר פון די „באיובקעס" פון דער רעוואלוציאנערער פראקציע און מיט די איהר קרובישע ארגאניזאציעס, אין נעגנפאל וועט זי פערשטעהן די ווענדונג פון אינערן-מיניסטער צו העלפען אויסראטען די אפטע טערראריסטען אלס א בעפולמעכטיגונג צו א ברייטער אקציע זעלבסטשוץ און צו א זעלבסטשטענדיגער האנדלונג".

די גאנצע וועלט וועט זיין א דול-הויז און אלע מענשען וועלען זיין משוגע, זאגט א פראפעסאר

א פסיכיאטאר מאכט א סך-הכל פון אונזער ציוויליזאציע, און זאגט איהר פאר א מיאוס'ען סוף

גאר נישט קיין גליקליכע צוקונפט שטעהט פאר דער מענשליכער ציוויליזאציע, לויט'ן נביאות-זאגען פון אנגעזעהענעם פראנצויזישען געלעהרטען, מיט וועמענס ווארט מען רעכענט זיך גאנץ ערנסט אין דער וויסענשאפטליכער וועלט. לויט זיין נביאות-זאגען קומט אויס, אז די גאנצע וועלט האלט אין ווערען איין גרויס דול-הויז, און אלע מענשען אומעטום, ביי אלע פעלקער, אין אלע לענדער, וועלען מיט דער צייט אינגאנצען פערלירען דעם פארשטאנד און ווערען משוגעים.

דאקטאר לארוסיני, א פסיכיאטער און אנ'ערנסטער פארשער פון מענשליכען גייסט, איז דער שווארצער נביא. דער דאזיגער פסיכיאטאר באזירט זיין פראגנאז אויף דעם פאקט, וואס אלערליי נערווען-קראנקהייטען האלטן היינט אין איין פערמעהרען זיך און פערשטארקען זיך אין זייער פערדארבליכער ווירקונג אויפ'ן מענשליכען גייסט. שוין היינט זענען די פסיכאפאטישע שפיטאלען, משוגעים-הייזער און אלע מינים אנשטאלטען פאר גייסטיג-קראנקע אין אלע לענדער איבערגעפאקט מיט פאציענטען. נאך גרעסער – אהן א שיעור גרעסער – איז די צאהל גייסטיג-צערודערטע מענשען, וואס דרעהען זיך ארום פרייה און פערנעמען זיך אפילו מיט אלערליי ארבייטען און בעשעפטיגונגען. דער דערמאנטער פסיכיאטער גלויבט, אז ווי גרויס ס'זאל נישט זיין איצט די צאהל משוגעים אין שפיטאלען און אנשטאלטען, איז זי ווי א טראפען אין ים לגבי די מיליאנען און מיליאנען האלבע און דרייפערטעל משוגעים, וואס מען טרעפט היינט אין אלע קלאסען און שיכטען פון דער געזעלשאפט אין אלע ציוויליזירטע לענדער.

דאס וואקסען און מעהרען זיך פון פערברעכערס און פערברעכען אויף דער וועלט – זאגט ווייטער דער געלעהרנטער – איז נישט אזוי א רעזולטאט פון פערדארבענער מאראל, ווי פון א צורודערטען מארך. א סך, אפשר די מעהרסטע, פעראורטיילטע אין געריכטען זענען באמת גארנישט קיין פערברעכער, נאר קרבנות פון א גייסטיגער אפגעשוואכקייט, פון צו אפטע אויפברויזען פון ליידענשאפטען ביים מענשען, וואס דאס איז אליין אויך א געוויסע פארם פון משוגעת.

די גאנצע ציוויליזירטע מענשהייט ליידט היינט פון די דאזיגע פסיכאזען. זיי העלפען ברענגען די תאוות צו אלץ מעהר און מעהר פערגעניגענס. דאס איז דאך דער אמת'ער בעדייט פון גאנצען ווילדען געיעג נאך רייכטום, וואס פלאקערט היינט אין אלעמענ'ס הערצער פון די יונגסטע יאהרען אן. עס איז דער פלאקער פון אויפגעברויזטער תאוה, דער דראנג צו געניסען אלץ מעהר פון יענע מינים פערגעניגענס וואס רייצען און רעגען און וועקען און האלטען דעם גייסט כסדר געשפאנט און אויפגערעגט. דערפון דער אזוי ווייט-פערשפרייטער געברויך פון אלערליי פערגיפטענדיגע נארקאטיזען, דערפון מיסברויך פון אלקאהאל פון אנטרינקען זיך ביז שכרות.

אלקאהאל און נארקאזען זענען אפשר די ווירקזאמסטע רייץ-מיטלען פאר אויפגערעגטע גייסט פון היינטיגען דור, אבער זיי זענען נישט די איינציגע. אויך דער ליארעמדיגער „דזשעז" די אלערליי ווילדע טענץ, דער „נודיזם" (נאקעטקייט) אין אלע זיינע פארמען און די אלע אומצעהליגע געשלעכטס-פערווערזיטעטען, זענען פראדוקטען פון זעלביגען מין משוגעת.

דאס זעהט מען צום קלארסטען אין דער משוגעת פון ווילדען יאגען זיך מיט אויטאמאבילען. אין א סך פרטים זענען די דאזיגע פסיכאזען זעהר ענליך צו די וואויל-בעקאנטע קריג-פסיכאזען, ווייזט אן דער דערמאנטער פסיכיאטאר. און זיי שטראמען פונ'ם זעלביגען קוואל: מען איז נישט זיכער מיט'ן היינט, און מען האט מורא פאר'ן מארגען – לעבט מען נאר מיט דעם, וואס מען קאן ארויסבעקומען פונ'ם געגענווארטיגען מאמענט; זוכט מען ארויסצובעקומען וויפיל עס לאזט זיך און – טייטעל מיט אלעם איבערריינען! אזוי לעבט דער סאלדאט אויפ'ן שלאכטפעלד, וואו ער זעהט כסדר דעם טויט פאר די אויגען.

דאס ערקלערט אויך, זאגט יענער געלעהרנטער, דעם פלאמענדיגען ברען צו אלערליי אזארט-שפילען, וואס האט היינט פערכאפט דעם גרעסטען טייל פון דער ציוויליזירטער מענשהייט. מען האט פערלוירען דעם חוש פאר רעאליטעט, פאר ממשות'דיגע ווערטען פון זאכען, און מען האט זיך קינצטליך רירט אינגאנצען אויף שפעקולאציע וואס איז אנ'אנדער ווארט פאר אזארט-שפיל.

אבער פון א קלאס, וואס לעבט פון שפיל און שפעקולאציע, איז נישט צו ערווארטען קיין לאגיק און קלארען פערשטאנד! און וואס איז מיט די אנדערע קלאסען, מיט דער אינטעליגענץ, מיטעל-קלאס-מענשען, קליין-הענדלער און ארבייטער? וואס האבען זיי געלערנט פונ'ם איצטיגען ווירטשאפטליכען צוזאמענבראך איבער דער גאנצער וועלט? און וואס טוען זיי אויף צוריקצושטעלען ארדנונג אין דער ציוויליזירטער וועלט? דער ענטפער איז:

אויך ביי די קלאסען מערקט זיך נאך דערווייל נישט קיין שום אקטיווער פערזוך צוריקצוברענגען די צורודערטע מענשהייט צו איהר קלארען פערשטאנד. אפילו דעם ארבייטער-קלאס, וואס איז דער צום שטארקסטען געטראפענער פונ'ם עקאנאמישען וועלט-חורבן, פעהלט נאך די פעסטקייט אין בערצינעהמען זיין גורל אין זיינע אייגענע הענט אריין. מיט דער אויסנאהם פון סאוויעט-פארבאנד, וואס איז א גאנץ בעזונדער פראבלעם פאר זיך, אפילו אין איהר מאסען-פסיכיק – האבען די ארבייטער לעת-עתה נאך אין ערגיץ נישט ארויסגעוויזען דעם כח צו נעמען אויף זיך די ארבייט פון איבערבויען די געזעלשאפטליכע סטרוקטור. קליינע לאקאלע ארויסטרעטונגען פון בעגרעניצטע צאהלען ארבייטער דא און דארט זענען שוואכע סמנים, און מען קאן זיי נישט אננע-

(ענדע זעה זייט 6)

ווי אזוי ניקאלאי דער 2-טער האט אפגענארט ווילהעלם דעם 2-טען

דערפאר האבען רוסלאנד מיט דייטשלאנד נישט געקענט דורכקומען

דער צארישער גרויספירשט אלעקסאנדער, ניקאלאי'ס שוואגער, דערצעהלט אין זיין בוך.

אמאל האט ניקאלאי דער צווייטער אייגנגעלאדען זיין קוזין, קייזער ווילהעלם פון דייטשלאנד אויף פריהשטיק אויף א רוסישער מלחמה-שיף אויפ'ן באלטישען ים. ווילהעלם האט בעשלאסען אויסצונוצען די געלעגענהייט און דורכצופיהרען דערביי א „שמוקעל מסחר". ער האט געבראכט א פלאן פון א בונד צווישען רוסלאנד מיט דייטשלאנד. ניקאלאי האט אלס א העפליכער בעל-הבית געלויבט דעם פלאן.

— זעהר א פיינער פלאן. איך וויל איהם ווייזען מיין אויסלאנד-מיניסטער.

ווילהעלם, וועלכער האט ליב געהאט צו רעדען האט געהאלטען א גרויסע רעדע, נאך וועלכער ניקאלאי האט געקענט טון איינעם פון די בעדע: אדער ארויסטרעטען שארף געגען דעם פלאן, אדער איהם אונטערשרייבען. ניקאלאי האט גענומען א פען און האט אונטערגעשריבען דעם דאקומענט.

— אויסגעצייכענט — האט געזאגט ווילהעלם — איצט נאך א קליינע פארמאליטעט און דער וויכטיגסטער אפמאך אין דער געשיכטע פון אונזער צייט וועט ווערען א פאקט. איז דא פארהאן אימיצער פון אייערע מיניסטארען צו קאנטרעסיגנירען די אונטערשריפט?

— איך וויל מארגען עס הייסען טון מיין אויסלאנד-מיניסטער גראף לאמזדארף.

— איך האב דא בעגעגענט דעם פלאט מיניסטער אדמיראל בירילעוו — איז ווילהעלם צוגעשטאנען.

ניקאלאי האט זיך געוואלט ארויסדרעהען, אבער ער האט נישט געטראפען דאס ווארט. ער האט ארויסגערופען דעם אדמיראל און א פערווירטעטער האט ער צו איהם געזאגט:

— אדמיראל בירילעוו, האט איהר צו מיר צוטרוי?

אדמיראל בירילעוו האט פערזיכערט, אז ער איז אלעמאל געווען געטריי דעם רוסישען טראן.

— גוט — האט ניקאלאי געזאגט — איך וויל איהר זאלט פאר מיר אונטערשרייבען א דאקומענט, אבער איך וואלט אייך נישט געוואלט ווייזען, וואס אין איהם שטעהט. איך האב פאר דעם מיינע אייגענע סיבות.

בירילעוו האט זיך פערניגט. ער האט אונטערגעשריבען דעם אפמאך, אבער אין א מאנאט ארום האט ניקאלאי געשריבען צו ווילהעלם'ן א בריף, אז רוסלאנד קען אזא אפמאך נישט שליסען צוליב פריהערדיגע אפמאכען מיט פראנקרייך. ווילהעלם איז געווען אויסער זיך פון אזא „פערראט".

און דער מחבר שרייבט, אז דאס איז געווען איינע פון די סיבות, פארוואס ניקאלאי און ווילהעלם האבען ערב דער וועלט-מלחמה נישט געקענט קומען צו קיין אויסגלייך.

מאקסים גארקי איז אמאל געווען א „שבת-גוי" ביי יודען

מיין בעגעגעניש מיט דעם גרויסען רוסישען שריפטשטעלער אין בערלין. - דאס איז געווען מיט קנאפע 30 יאהר צוריק. - זיין דעמאלסדיגע שטעלונג צו יודען. - ער האט פערטיידיגט טאלסטאי'ען, פארוואס יענער האט נישט פראטעסטירט געגען די יודישע פאגראמען. - ווי גארקי איז צום ערשטען מאל אויפגענומען געווארען אין בערלין, און ווי ער האט נעבעך נישט געוואוסט וואס צו טון מיט די הענד.

פון דער סעריע „מיינע בעגעגענישען" – פון **ראובן ברייני ן**

ג.

אין מיינע געשפרעכען מיט גארקי'ן וועגען יודישע אנגעלעגענהייטען אין רוסלאנד, האט ער ארויסגעוויזען א גרויסע בעקאנטשאפט מיט דעם ספעציפישען יודישען לעבען, מיט זיינע ספעציפישע ליידען און ערווארטונגען.

אין די יאהרען פון זיין וואנדערונג איבער בעסאראביען איז איהם אויסגעקומען — ווי ער האט מיר אליין דערצעהלט — צו זיין א „שבת-גוי" אין יודישע הייזער. די יודישע יוגענד איז געווען פון די ערשטע, וואס האט אנערקענט זיין גרויסען טאלאנט. זיינע אורטיילען וועגען יודישע פראבלעמען זענען געווען נישט פון א דרויסענדיגען, נאר פון איינעם, וואס איז ענג פערבונדען מיט זיי.

די לעזונג פון דער יודישער פראגע אין רוסלאנד האט גארקי געזעהען אין דער סאציאליסטישער געזעלשאפט. זיין טיפסטע איבערצייגונג איז געווען, אז דורך יודישער גלייכבערעכטיגונג, און פילפטען זיך, וועט דאס רוסישע פאלק נישט ווערען ווייניגער געווונען ווי די יודען גופא.

רעדענדיג וועגען די פאגראמען, האט גארקי זיך געשעהמט פאר זיינע ברידער די פאגראמשטשיקעס, וועלכע זענען פערפיהרט געווען דורך דער רוסישער פרעסע, דורך דער צאריסטישער רעגירונג.

אין גרונד גענומען, האט גארקי פערזיכערט, זענען די רוסישע פויערים און ארבייטער נישט קיין אנטיסעמיטען. א רוס, א נוכטערער, וועט נישט געהן שלאגען יודען. ער מוז זיך פריהער אנ'שכור'ן מיט שנאפס און מיט ווערטער.

רעדענדיג וועגען גראף לעוו טאלסטאי האב איך א פראגע געשטעלט, ווי קומט עס, וואס דער געניאלער דיכטער און גרויסער מענשענפריינד האט זיך אפגעזאגט פון שרייבען א פראטעסט געגען די פאגראמען?

גארקי, וועלכער איז געווען דער גרעסטער אנהענגער פון טאלסטאי, האט דערויף געענטפערט פאלגענדעס: נישט אזוי לייכט איז עס אנגעקומען טאלסטאי'ען אפצוזאגען די ביטע פון פראמינענטע יודען, וועלכע האבען פון איהם פערלאנגט, אז ער זאל לאזען הערען זיין שטים וועגען די פאגראמען. ער האט אבער אנדערש נישט געקאנט.

— פארוואס האט טאלסטאי אנדערש נישט געקאנט? — איז געווען מיין פראגע.

גארקי האט זיך א ביסעל פערטראכט און געענטפערט: עס איז שווער, באמת אוממעגליך ארייינצודרינגען אין אזא קאמפליצירטער פסיכיק, ווי די פון טאלסטאי. דער פאקט אבער, אז ער האט זיך אפגעזאגט, איז דער בעסטער בעווייז, אז ער האט אנדערש נישט געקאנט. און נישט געקאנט האט ער וואהרשיינליך דערפאר — ווי ווייט עס איז מעגליך ארייינצודרינגען זיך אין זיין נשמה-אנגאנג פון א טאלסטאי — ווייל די פאגראמען אויף יודען, אין וועלכע עס האבען זיך בעטייליגט אויך די פויערים, האבען ארויסגעשטעלט די מוזשיקעס און אויך אנדערע לייט, ווי די, מיט וועלכע ער האט זיך בעלויבטען.

* * *

אין דער צייט, ווען איך האב פערצעהלט מיט גארקי'ן, האב איך זיך געקאנט איבערצייגען, אז געלד שפילט ביי איהם אבסאלוט קיין ראלע נישט. איהם האט געפעהלט די פעהיגקייט צו צעהלען און צו ווענען.

גארקי, דער רעאליסט און דער ליטעראטור, האט זיך זעהר ווענינ געקימערט אין זיין פריוואטען לעבען מיט הארטע פאקטען פון דער ווירקליכקייט. ער איז געווען גרייט צו יעדער צייט איינצושטעלען זיין לעבען, זיין גאנצ וועזען, פאר'ן אמת, פאר זיין אייגענעם, סוביעקטיוון אמת.

די צייט, וואס גארקי האט דאן פערבראכט אין בערלין, האט ער פיל געלערנט, פיל געזעהען און פערנומען, הגם ער האט קיין איין ווארט דייטש נישט פערשטאנען. ער האט געהאט זיין אייגענע מעטאדע זאכען צו שטודירען, צו בעטראכטען און גייסטיג זיי צו בעזיצען.

פאר קליינגקייטען אין לעבען האט גארקי אבסאלוט קיין זין נישט. ער דענקט אין גרויסע, און ווייטע טערמינען: מענש — הייסט ביי איהם יעדער מענש, אהן אונטערשייד. פרייהייט — הייסט ביי איהם ווירקליך פריי זיין, אהן יעדער בעשרענקונג.

די פרייהייט מוז אבער אויסגעקעמפט ווערען. דאס לעבען זעלבסט איז א קאמף.

* * *

גארקי האט נישט געהאט קיין גענוי-בעשטימטע צייט פאר זיין ליטעראר'שער ארבייט. אויף מיין פראגע: אין וועלכע שעה'ן פון טאג אדער פון אווענד ארבייט ער ביים שרייבטיש? — און איך האב איהם געשטעלט די פראגע, כדי צו וויסען פאראויס, אין וועלכע שעה'ן מען דארף נישט שטערען דעם דיכטער — איז זיין ענטפער געווען: איך שרייב אין יענע שעה'ן, אין וועלכע עס פאקט מיך די לוסט צו שרייבען. אזעלכע גליקליכע, אדער ריכטיגער אומגליקליכע שעה'ן קומען די לעצטע צייט זעהר זעלטען. קומען זיי אבער — דאן נעמען זיי מיך אין צוואנג מיט א שטארקער קראפט. עס קומט פאר אין מיר דאן א העפטיגער קאמף מיט דעם כח, וואס ציהט מיך צו שפאנונג, צו שטייגערונג און צו פערגרויסונג.

אין אזעלכע ברויזענדיגע און פלאמענדיגע מאמענטען — האט גארקי געזאגט — קאן איך נישט אויפהאלטען די פען, ביז איך בעזיג נישט אין זיך דעם אויפגערייצטען כח. מיין שרייבען איז א מין ראנגלען זיך מיט'ן שעפערישען דעמאן. איינער פון אונז מוז בעזיגט ווערען.

גארקי האט גערעדט וועגען זיין גייסטיגען שאפען אין א נישט גאנץ זיכערען טאן.

דער שאפונגס-פראצעס איז איהם אליין פארגעקומען ווי א וואונדער, וואס לאזט זיך בשום אופן נישט ערקלערען.

* * *

אין דער צייט פון גארקי'ס וויילען אין בערלין, האט ער טאג-טעגליך בעקומען איינלאדונגען פון פערשידענע קינסטלער צו קומען אין זייערע סטודיאס, אדער צו מאלען זיין פארטרעט, אדער צו מאכען זיין ביוסט. יעדער פון זיי האט געוואלט האבען דעם כבוד פון גארקי'ס בעזוך.

דער דיכטער האט אבער נישט אנגענומען קיין איינע פון די, אזוינע איינלאדונגען.

— וואס ווילען פון מיר אייערע דייטשיזעם?... אייערע קינסטלער לאזען מיר נישט צו רוה — האט זיך גארקי געוואנדעט צו מיר — וואס האט עס פאר א זין צו לאזען זיך מאלען פון אומבעקאנטע קינסטלער?... וואו איז דער ערנסט פון קינסטלער צו זיין ווערק?...

גארקי האט זיך אויך אפגעזאגט פון געבען אינטערוויוס צו די פערטרעטער פון די גרעסטע דייטשע צייטונגען. און ווען ער האט געזאגט „ניין" — איז טאקי געווען ניין.

די ערשטע צייט אין בערלין איז גארקי געווען ענטציקט פון דער דייטשער ארדנונג און ריינקייט; אבער די דאזיגע ענטציקונג האט לאנג נישט אנגעהאלטען. איהם האט גערדריקט דער דייטשער פעדאנטיזם, די איבערגעטריבענע פונקטליכקייט און די איבערגעצוואונגענע ארדנונג. ער האט אין דעם געזעהען די מעכאניזירונג פון דעם לעבען, די פערשקלאפונג פון יעדער פרייער בעוועגונג.

— מיין איצטיגע רייזע פון דער אנדערער זייט רוסישע גרענעץ — האט גארקי געזאגט צו מיר — האט מיך געלערנט צו דערקענען מיין אייגענעם איך, וואס איז ארויסגעוואקסען אין דעם רוסישען באדען און צוזאמענגעוואקסען מיט דעם רוסישען מענשען... איך בין אייך מקנא, יודען, אייערע בעזונדערע פעהיגקייטען איינצולעבען זיך און צוצופאסען זיך אין אלע מעגליכע און אוממעגליכע לענדער...

גארקי איז דאן געווען אין דער שטימונג זיך צוריקצוקעהרען קיין רוסלאנד.

טרויער-זיצונג פון ייוו"א נאך פראפ. סימאנסען

ב ע ר ל י ן, (י.ט.א.) דא איז פארגעקומען א זיצונג פון דער היסטארישער און וויסענשאפטליכער סעקציעס פון דעם יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט, אויף וועלכער עס איז בעעהרט געווארען דער אנדענק פון פערשטארבענעם פראפעסאר סימאנסען, מיטגליד פון עהרען-קוראטאריום פון ייוו"א.

נאך רעדעס פון דר. טשעריקאווער און דר. י. גאלדבערג זענען דער אלמנה פון פערשטארבענעם און דער יודישער קהלה אין קאפענהאגען איבערגעשיקט געווארען קאנדאלענץ-בריף. די בריף האבען אונטערגעשריבען פראפעסאר שמעון דובנאוו, דר. טשעריקאווער און יעקב לעשטשינסקי.

משה בליישטיפט ז"ל

נעכטען איז פלוצלונג געשטארבען פון א הארץ-שלאג אין עלטער פון 40 יאהר דער בעקאנטער יודיש-העברעאישער זשורנאליסט, שריפטשטעלער און געזעלשאפטליכער עסקן משה בליישטיפט ז"ל.

דער פערשטארבענער איז געווען גוט בעקאנט און די קרייזען פון דער יודיש-נאציאנאלער און בעוואוסטער ציוניסטישער אינטעליגענץ. מ'קען דרייסט זאגען, אז משה בליישטיפט האט אין א גרויסער מאס דערצויגען די דאזיגע אינטעליגענץ. שוין אין די יונגסטע יאהרען, ווען ער האט געלערנט אין דער ערשטער ציוניסטישער שולע אין לאדז, האט ער ארויסגעוויזען א נייגונג צו געזעלשאפטליכע ארבייט. ענדיגענדיג די שולע אלס ערשטער שילער האט דער יונגער בליישטיפט גענומען ארבייטען אקטיוו אין די נישט-לעגאלע ציוניסטישע קרייזען אין לאדז. ער האט דאן געהערט צו די פיהרער פון די „צעירי ציון" און איז געווען א פערוואלטונגס-מיטגליד פון „חובבי שפת עבר".

אין די מלחמה-יאהרען האט משה בליישטיפט געהאלפען גרינדען דעם בשעתו פאפולערען „בית עם", וואס האט געפיהרט א פערצווייגטע טעטיגקייט אויפ'ן סאציאל-געזעלשאפטליכען און קולטורעלען געביט. בליישטיפט האט זיך פערנומען מיט דער קולטור-ארבייט. ער איז געווארען רעדאקטאר פון פערלאג „בלוי ווייס" ביים „בית עם". וואס האט ארויסגעגעבען א ריי בראשורען און גרעסערע זאמלונגען. דאן האט פאקי בליישטיפט זיך גענומען געשטאט צו דער פעדער און איבערזעצט אין יודיש ד"ר פינסקי'ס „אויטאעמאנציפאציע" ד"ר פאסמאניק'ס „די פסיכאלאגיע פון גלות-יודענטום" א. א.

זייענדיג אויך א גלענצענדער העברעאיסט, האט בליישטיפט גענומען ארויסגעבען דעם קינדער-זשורנאל „צפרירים", דעם ערשטען העברעאישען קינדער-זשורנאל און פוילען.

שפעטער האט בליישטיפט זיך איינגעטער'ג געווידמעט דער פובליציסטישער און ליטעראַרישער ארבייט. ער האט איבערזעצט אין העברעאיש זשור-לאוווסקי'ס „שבתי צבי", וואס איז ארויסגעגעבען געווארען שפעטער דורכ'ן שטיבעל-פערלאג. גלייכצייטיג האט ער גענומען מיטארבייטען אין דער טעגליכער יודישער פרעסע און א צייט לאנג האט ער געהערט צום רעדאקציע-קאלעגיום פון „לאדזער טאגעבלאט". דא האט ער אויך אפגעדרוקט שענקעוויטש'ס גרויסען ראמאן „מיט פייער און שווערד", וואס איז גלענצענד דורך איהם איבערזעצט געווארען. א ריי ליטעראַרישע ארבייטען זיינע זענען פערעפענטליכט געווארען אין די אויסגאבען פון שטיבעל-פערלאג און אין אנד. אויסגאבען.

גלייכצייטיג האט בליישטיפט געארבייט געזעלשאפטליך. אויפ'ן 11-טען ציוניסטישען קאנגרעס איז ער געפאהרען מיט דער לאדזער „הבימה". ער איז געווען דער גרינדער פון דער „שלום עליכם"-שולע און א דאנק איהם האט די שול זיך ענטוויקעלט.

אין די לעצטע יאהרען איז משה בליישטיפט געווען א מיטגליד פון „התאחדות", וואו ער האט אנגעפיהרט מיט דער קולטורעלער ארבייט. דער פערשטארבענער האט ביז דער לעצטער מינוט זיך פערנומען מיט ליטעראַרישער ארבייט, הויפטזעכליך מיט איבערזעצונגען.

נעכטען פארמיטאג האט בליישטיפט נאך דערמאל געארבייט. קומענדיג אהיים אויף מיטאג, האט ער פלוצלונג געזאגט, אז ס'איז איהם עפעס נישט-גוט, און איידער מען האט בעוויזען צו רופען א דאקטאר, איז ער געשטארבען.

די ידיעה וועגען פלוצלונג'דיגען טויט פון אזוי יונגען, בעליבטען און געאכטעטען שריפטשטעלער און עסקן, האט זיך שנעל פערשפרייט און אלע קרייזען פון דער לאדזער יודישער אינטעליגענץ און ארבייטער ארויסגערופען א געוואלדיגען טרויער.

חבל על דאבדין!

פון לאדזער האנדעלס-געריכט

§

פירמע הורוויטש אויסגעגליכען זיך מיט די קרעדיטארען

(5) אין פעברואר ד. י. האט דאס געריכט ערקלערט א באנקראט דער פירמע יעקב הורוויטש, פאבריק אויף דער גאס פון 28. שימער-פולק 52.

אויף דער קרעדיטארען פערזאמלונג, וואס איז בשעתו פארגעקומען, האט די פירמע פארגעלעגט אויסצוגלייכען זיך אויף 40 פראצענט, אויסצוצאהלען אין 4 האלב-יעהרליכע ראטעס. די ערשטע ראטע אין 6 חדשים ארום נאכ'ן בעשטעטיגען דעם אפמאך. פאר'ן אפמאך האבען זיך ארויסגעזאגט אלע קרעדיטארען, אויסער צוויי.

דאס געריכט האט נעכטען דעם אפמאך בעשטעטיגט.

* * *

אין אונפארלאשטש פון יחיאל ליבערמאן, פאמארסקא 19 האט דאס געריכט, צוליב'ן טויט פון צייטווייליגען סינדיק, בעפולמעכטיגט דעם ריכטער-קאמיסאר צוזאמענצורופען א קרעדיטארען פערזאמלונג, כדי צו וועהלען א נייעם צייטווייליגען סינדיק.

* * *

אין אונפארלאשטש פון דער פירמע עלפרריד וויסמאהן האט דאס געריכט בעשטימט א 6 וואכענדיגען צאהלונגס-טערמין, כדי צו קאנטראלירען די חובות.

יודיש טעאטער
פילהארמאניע
אפירונג א. בעומאי.
פערבאנד טרופע פון א.א.פ. אין פוילען
די גרעסטע אטראקציע פון סעזאן
די בערימטע אפערעטען שוישפילערין
מרים קאראלאווא
צוזאמען מיט דעם יונגען געזאנג ליבהאבער
אדאלף טעפנער
פרייטאג דעם 1-טען יולי
פייערליכע פרעמיערע
צום ערשטען מאל אין פוילען
מלכה'לע
קאמישע אפערעטע אין 3 אקטען פון ח. שומסקי מיט מרים קאראלאווא אין דער הויפט-ראלע.
איינצלהייטען אין די ווייטערדיגע אנאנסען.

פארק העלענאוו
היינט, 11 פארמיטאג פרימארגען-קאנצערט ס'נעמט אנטייל דער סאליסט - ווירטואז מישא פאזנאנסקי
8.30 אוו. סימפאנישער קאנצערט מיט אנטייל פון קאמינסקי - בילעט און זינגער קאכאנסקי.

גרויסע פאבריקס-שרפה אין לאדז

איינגעברענט די שפינעריי פון דער פירמע בארנשטיין און פייפעל אויף נאפיורקאווסקי 5. — 4-שטאקיגער בנין אוועק מיט'ן רויך: — 100 ארבייטער געבליבען אהן ברויט

(§) נעכטען פארטאגס זענען די איינוואוינער פון נאפיורקאווסקי 5 נאך אויפגעציטערט געווארען פון מורא'דיגע פלאמען, וואס האבען ארויסגעוועצט פון 4 שטאקיגען פאבריקס בנין, וואס געהערט צו אשר בארנשטיין און איגנץ פייפעל.

בעת די ארבעט און דער פאבריק האט זיך א זונטאג 5 אנגעהויבען, האבען די ארבעטער פון 2-טען שטאק בעמערקט, ווי א פאק איז ארויס פון סאלאפאטער און ארומגעכאפט דעם פאבריק-אטמאל. דאס פייער האט זיך צעגאנגען פערשפרייטען מיט אנ'אומגעהויער שנעלקייט. די ארבייטער האבען לפתחלה געמיינט, אז זיי וועלען אליין קענען די שרפה איינלעשען. זעהענדיג אבער, אז זיי זענען גארנישט ביכולת אויפצוטון און וראס פייער האט זיך ארויסגעלאזט אויפ'ן דריטען און אויפ'ן פירטען שטאק זענען תיכף אלאַרמירט געווארען די פייערלעשער און אויפ'ן ארט זענען אנגעקומען 7 אפטיילונגען פייערלעשער מיט'ן קאמענדאנט ד"ר גראהמאן בראש.

בעת די פייערלעשער זענען אנגעקומען, האט שוין געהאט דאס

פייער ארומגעכאפט דעם גאנצען פאבריקס-בנין

בלויז דער פארטער, וועלכען עס האט אפגעטיילט פון ערשטען שטאק א געמויערטער בעטאן-שאפיט, וועלכער האט נאך געקענט אויסהאלטען די פייער-צונגען און נישט ארורגעלאזען זיי.

אין דער נאהענט פון פאבריקס-בנין, געפינען זיך דאויך דריי קעלער-בנינים מיט רויהע סחורה, גארן און די ריסערע. אויסגעזעהן האט עס, אז פון די דריי בנינים וועט אויך גארנישט געבליבען צו ראטעווען.

די פייערלעשער האבען געארבייט מיט איבערמענשליכע אנשטרענגונגען, כדי נישט צו דערלאזען, אז דאס פייער זאל ארומכאפען די דאזיגע דריי בנינים. ווען דאס איז זיי געלונגען, האבען זיי קאנצענטרירט די אקציע ארויסצוראטעווען פון דער ברענענדיגער פאבריק, וואס עס וועט זיך נאך לאזען.

אין דער זעלבער צייט האבען די מיטעל-וועגנס גענומען אויסלאדען. פון פירמען און דרויטע שטאק

האבען זיך גענומען שיסען די מאשינען

די פייערלעשער, ארייגרייסענדיג זיך אין די פלאמען, האבען גענומען ארויסווארפען אויפ'ן הויף פעקלעך נישט-פערברענטען גארן.

אזייגער 8 האט דאס פייער גענומען ווערען קלענער און ארום 10 איז די שרפה איינגעלאשען געווארען.

פון פייער איז ענדליך פערברענט געווארען דער הויפט פאבריקס-בנין. איבערגעבליבען איז א

סקעלעט פון נאקעטע ווענט

ערשט נאך 10 זענען איניגע פייערלעשער אפטיילונגען אפגעפאהרען, די איבריגע זענען געבליבען אויפ'ן ארט.

* * *

מיט איניגע יאהר צוריק האט די פאבריק געהערט צו די ברידער אייזנער. די פירמע בארנשטיין און פייפעל דאס רעמאלט די מאשינען ביי זיי אפגעקויפט און דעם פאבריקס-בנין גענומען אין פאכט.

אין נאוועמבער ד. י. האט די פאבריק אויף א עפענטליכער ליציטאציע אפגעקויפט די לאדזער אינדוסטריע-באנק אויף וואנגעליצקא גאס.

די פירמע בארנשטיין און פייפעל האט גאנץ גוט געמאכט. לעצטענס האט דער פאבריק געארבייט אויף צוויי שיכטען. בסך-הכל זענען געווען בעשעפטיגט 100 ארבייטער, וועלכע זענען איצט געבליבען ארבייטסלאז. קומענדיג וואך האט די פאבריק געזאלט געלאזט ווערען אין גאנג אויף א דריטער שיכט.

דער שאדען פון דער שרפה דערגרייכט ביז א מיליאן זל.

זאך וועט די פירמע גארנישט שאדען האבען מחמת זי איז געווען אסעקורירט און איניגע אסעקוראציע-געזעלשאפטען אויף 30.000 דאלאר. די פאבריק אליין איז אסעקורירט געווען אויף 65.000 דאלאר.

צוליב דער שרפה איז דער טראמוויי און נאסען פערקעהר אין יענער געגענד איניגע שעה געווען אפגעשטעלט.

טעאטער און קונסט

בערטא גערסטען!

היינט אין „סקאלא"-טעאטער

„איך וויל א קינד" מיט בערטא גערסטען ווערט יעדען אווענד געשפילט מיט פרעכטיג-שעהנעם טעאטער „סקאלא", מיט וואס א מאל גרעסערען ערפאלג. און מ'מיין עס צוגעבען, אז דער ערפאלג איז א פערדינטער. אזא שיינע, ריינע, קולטורעלע אויפפיהרונג פון א מעלאדראמע האבען מיר נאך קיינמאל נישט געזעהן — נישט נאר אין לאדז, נאר אפילו נישט אין די גרויסע שטעט, ווי ווארשא, פאריז, אדער אפילו ניו-יארק. דאס איז א דאנק דער פיינער רעזשי פון אונזער בעקאנטען, פערדינסטפולען רעזשיסער און דראמאטורג מארק ארנשטיין, ווי אויך דעם אויסדערוויילטען אנסאמבל פון אזעלכע ארטיסטען, ווי קלארא סעגאלאוויטש, לאנדוי, שריפטזעצער, בוזגאן, סטרוגאטש א. א. און צום אלעם ערשטען — דעם גרויסען גאסט פון ניו-יארקער קונסט-טעאטער בערטא גערסטען. די פארשטעללונגען אין „סקאלא" זענען געווארען די גרעסטע קינסטלערישע סענסאציע פון לאדז.

היינט 9 אווענט אווענד צום זיבעטען מאל „איך וויל א קינד" מיט בערטא גערסטען.

גרויסער סימפאנישער קאנצערט איז העלענאוו

היינט 11 פריה קומט פאר א פריהמארגען-קאנצערט פון סימפאנישען ארקעסטער מיט דער בעטייליגונג פון בעקאנטען פידעל-קינסטלער מישא פאזנאנסקי. 8.30 קומט פאר א סימפאנישער קאנצערט מיט דער בעטייליגונג פון קאמינסקא'ס באלעט און בעקאנטען זינגער קאכאנאווסקי.

§

ראדיא פראגראם

מיטוואך, 29 יוני

לאדז (233,8) 11.58 שטה-צייכען און טאג-פראגראם און פרעסע איבערזיכט. 12.15 פאפולערער קאנצערט פון לאדזער פילהארמאנישען ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון סוערין פיטעלושקא (טר. פון העלענאוו), 12.55 פאפולערער שמועס. 3.25 פליטען, 8.40 פראגראם פאר קינדער, 40.5 פליטען, 4.54 פארטראג — 5 נאכמיטאג-קאנצערט פון ראדיא ארקעסטער — 6 אנגענעהמע און נוצליכע ידיעות, 6.20 טאנץ-מוזיק, 7.15 פערשידענס 7.35 פראגראם אויפ'ן נעכסטען-טאג, רעפערטלאר אין פליטען, 7.50 לאדזער ספארט קאמוניקאט, — 8 לייכטער מוזיק פון ווארש. פילהארמ. ארקעסטער, 9.10 ליטעראַרישע פירטעל-שעה, 9.25 מוזיק שאפונגען פון אמעריקע מייסטער אויסגעפיהרט פון א טריא, 9.5 וועטער בעריכט אין ספארט ידיעות פון ווארשא, 10.5 טאנץ-מוזיק, 10.25 פליטען, 10.40 ספארט ידיעות פון דער פראווינץ 10.50 טאנץ-מוזיק פון ווארשא.

פאר פעלשען וועקסלען 6 חדשים תפיסה

(§) פאר'ן קרייז-געריכט איז נעכטען געשטאנען יוזעף מיעשטשאנקאווסקי, ווערענדיג בעשולדיגט און לאזען אין פערקעהר פאלשע וועקסלען. מ. איז פער'משפט געווארען אויף 6 חדשים תפיסה.

צוליב א רויטער פאהן 18 חדשים תפיסה

(§) שמעון קעגנספערג איז דורכ'ן קרייז-געריכט פער'משפט געווארען אויף 18 חדשים אויסבעסערונגס הויז פאר אויפהענגען א קאמוניסטישען פאהן.

רעדוצירטע ביוראליסטקע בעגעהט זעלבסטמארד

(§) אין דער וואוינונג פון איהרע עלטערן אויף רוזשאנא 10 האט זיך פער'סמ'ט מיט קארבאל די 21 יעהריגע זאפיא מאראשינסקא, א רעדוצירטע ביוראליסטקע. אין א שווערען צושטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען און שפיטאל.

Dr. ROMAN BORNSTEIN
CIECHOCINEK
willa „Ormuzd"

פרוי לאזט איבער 3 קליינע קינדער אין מאגיסטראט

(א) אין דער עפיזאן סאציאלער האבען ציים מאגיסטראט אויף זאוואדזקא 11 איז זיך נעכטען געזעצען אנטאני וואיטשעכאווסקי, ווארטענדיג אויף זיין רייהע, א פרוי, פיהרענדיג ביי דער האנד 3 קינדער פון 4, 3 און 2 יאהר.

די פרוי האט וואיטשעכאווסקי'ן געבעטען, ער זאל א מינוט אכטונג געבען אויף די דריי קינדערלעך, מחמת זי קומט תיכף צוריק. וואיטשעכאווסקי האט אבער געמוזט צו לאנג ווארטען: די פרוי איז שוין מעהר נישט צוריקגעקומען. די קינדער זענען אבגעשיקט געווארען אין פינדעל-הויז.

לאדז איז געדיכט בעוואוינט

(ב) לויט דער פעסטשטעלונג פון סטאטיסטישען אמט איז לאדז די צווייטע שטאט נאך קראלעווסקע הוטא, וואס איז אזוי געדיכט בעוואוינט. אויף 1 קמ. מאכט אויס 10.262 מענשען.

שטאטישער אמבולאטאריום איז א נייעם לאקאל

דער שטאטישער אמבולאטאריום ווערט פון 30 ד. ח. אריבערגעטראגען פון באלוטער פלאץ אויף ריבנא 4/2.

3 חדשים תפיסה פאר שלאגן א מאמען

(§) דאס קרייז-געריכט האט פער'משפט אויף 3 חדשים תפיסה די 28-יעהריגע אויגעניא וואיטשעכאווסקא פאר שלאגען איהר מאמען.

פער'סמ'ט זיך מיט צוקערלעך

(§) די 7 און 11 יעהריגע יאנינא און לעאקאדיא דאמינסקא (בזשעזשינער 40) האבען זיך פער'סמ'ט מיט צוקערלעך.

ליבע אין קייטען

גרויסער סענסאציאנעלער ראמאן פון דער נאהענטער פערגאנגענהייט

(16-טע פארטזעצונג)

— מחרנים! — האט זערקאוו געשריגען,— רוקט אייך אוועק, איך דארף אייך נישט האבען. איך אליין שטעל זיך צום קאמף מיט דעם אנפאלער!

— דו געפעלסט מיר, זערקאוו, מיט דיין דרייסטקייט. —האט שטאהל זיך אבגערופען, — אבער זעה, דו האסט אויפגעהויבען א האנד צו א שבועה — —

און פלוצלונג האט זיך אויסגעגאסען דערהערט א קנאל פון דער טאפעל-ביקס און פון זערקאוו'ס האנד זענען אראפגעפאלען צוויי פינגער.

דאס בלוט האט איהם גענומען שפריצען פון זיין האנד און ער האט געחלש'ט.

די פויערים זענען געווען שטארק צוטומעלט און זיי האבען גענומען אנטלויפען.

— געהט און טיילט מיט אלעמען, אז איך וועל מיך אין זיי נוקם זיין פאר דעם היינטיגען אנפאל אויף מיר.

— אזוי מיינסטו, שטאהל! — האט זיך אנגערופען מיט הויך סטריטשעק, וועלכער איז געווען געהאלטען הינטער אנ'עפעלבוים. דו וואלסט געווען זיכער, ווען איך וואלט נישט געוואוסט דיין בעהעלטניש. איך האב מיך אונטערגעהערט דיין גאנץ געשפרעך מיט דער שעהנער האנושיא'ן.

— אך, גאט, דו ווערסט זיין פערלוירען. אויב דער לויב ווערט שפעטער אויסגעבען דיין בעהעלטניש.

אין יודער האט זיך דערהערט א שאס און סטריטשעק איז אנידערגעפאלען.

דאן איז שטאהל ארויסגעשפרונגען דורכ'ן פענסטער און האט גענומען שנעל אנטלויפען.

זערקאוו האט גענומען איהם נאכיאגען און זיין פנים האט געפלאמט פון שנאה. אבער באלד איז ער געבליבען שטעהן. דער שטארקער בלוט-אפפלוס האט איהם נישט געלאזט געהן.

— לאנער, לאנער, — האט ער מיט נערופען מיט א שוואך קול, — פיהר מיך ארייין אין הויז!

— ארעמער זערקאוו! דו ביזט געווארען א קאליקע!

—האט לאנער געזאגט, אויפהויבענדיג דעם פאר חלשט'ען זשאנדארם.

— יא, איך בין געווארען א קאליקע אויף דער האנד און טראץ דעם וועל איך נישט איינרוהען, ביז מ'וועט דעם פערברעכער נישט אנטון קיין קייטען אויף די הענד. ער מוז געהן אויף דער תליה און ווען איך וועל איהם זעהן ביים תלין. אבער דו, לאנער, האסט א שעהן טעכטער'ל. זי האט אונז אלע מיאוס אפגענארט.

— זי איז זיכער משוגע געווארען! — האט זיך אפגערופען דער ווירט, — אנדערש קען איך עס נישט פערשטעהן. אבער דו, זערקאוו, ווייסט זי נישט ארייננווארפען אין דער תפיסה!

אין דער תפיסה! וואס וואלט איך געהאט דערפון, אויב איך וואלט זי ארייננגעווארפען אין דער תפיסה אויף א יאהר? איך גרייט פאר איהר צו א תפיסה. וואס וועט זיין ערגער, ווי אנ אמת'ע תפיסה. זי איז מיינע לויט'ן געזעץ און איך וועל זי צווינגען מיט מיר צוזאמענצולעבען. אונזער לעבען וועט פאר איהר זיין אנ'אייביגע טורמע.

— ביזט גערעכט, - האט געזאגט דער ווירט.

דער זשאנדארם האט גארנישט געענטפערט. ער האט פארזיכטיג געעפענט די טיר, וואס האט ארייגעפיהרט אין שלאף-צימער.

האנושיא איז געשטאנען אינמיטען צימער, מיט די הענד פערלעגט אויף דער ברוסט.

— לאזט אונז איבער אליין, - האט דער זשאנדארם געזאגט צום ווירט. - בלייבט אונטען, ווי לאנג איך וועל אייך נישט רופען.

לאנער, נישט דערוועגענדיג זיך ענטקעגענצושטעלען, איז ארויס.

— אך, דו, געליבטע פון א מערדער, — האט זערקאוו אויסגערופען — פאר וואס ביזטו נישט געגאנגען מיט דיין געליבטען אין די בערג?

— פארוואס איך בין נישט געגאנגען? דו ווילסט עס זיך באלד דערוויסען. - האט האנושיא געענטפערט. - ווען איהר האט זיך בעראטען, וואס צו טון, האב איך שטאהל'ן אויף די קניע געבעטען, ער זאל מיך מיטנעמען מיט זיך. איך האב געוואלט אוועקווארפען אלץ און אלעמען, אבי צו זיין נעבען איהם. אבער ער האט מיר געענטפערט, אז ער וועט קיינמאל נישט מיטנעמען, ווייל ער ליבט אנ'אנדערע.

— או נישט מקיקער אויף דעם. האסטו איהם ליב?

— האט זערקאוו א געשריי געטון מיט אנ אויפגעהויבענ קול.

— א, אונווירדיגע פרוי, פארוואס האסטו עס נישט געזאגט דעמאלט, ווען איך האב בעמיהט וועגען דיין האנד.

— פארוואס ביזטו געגאנגען מיט מיר צו דער חתונה, בעת דו האסט אין הארצען געהאט דאס בילד פון אנ'אנדערען?

— דאס איז נישט אמת! — האט האנושיא אויסגערופען, — אלבערט שטאהל'ן האב איך פריהער נישט געקענט. איך האב איהם ערשט היינט געזעהן.

— און דו האסט זיך פערליבט איהם, — האט דער זשאנדארם בייז געברומט, נישט קענענדיג זיך בעהערשען. אבער ניין, דא געהערסטו צו מיר און ביזט מיינע.

— איך פערשטעה נישט, ווי דו קענסט מיך פערלאנגען, בעת איך האב דיר אפען ערקלערט, אז איך ליב אנ'אנדערן. א מאן, וועלכער צווינגט א פרוי איהם ליב צו קריגען, איז עקעלהאפט.

— יא, איך וועל דיך צווינגען, דו וועסט זיין מיין פרוי, אבער אויך מיין שקלאפין. מיט דער בייטש וועל איך אויסקלאפען דיין ליבע און נישט דער הימעל און נישט די וועלט און אפילו נישט אלבערט שטאהל וועלען דיך נישט קענען ארויסרייסען פון מיינע הענד.

ער האט זיך געווארפען אויף האנושיא'ן, האט זי געכאפט פאר ביידע הענד און זי צוגעצויגען צו זיך.

— לאזט פון מיר, לאז מיך אפ - האט אויסגערופען דאס מיידעל, פרובירענדיג אומזיסט זיך ארויסרייסען פון איהם.

לאז מיך אפ, כ'נאשעק, הער, וואס איך וועל דיר זאגען. דו ווילסט איך זאל זיין דיין פרוי? גוט, דו דארפסט נישט דערצו בענוצען קיין כח. איך וועל געהן מיט דיר, ווייל איך האב געשוואוירען ביים אלטאר, אז איך וועל זיין דיין פרוי ווי לאנג דער טויט וועט אונז נישט צושיידען. דא דראהסט מיך מיט געוואלד, מיט ערנידערונג. שלאג מיך, טרעט מיך מיט די פיס. הייס מיך טון די שווערסטע ארבייט. אבער וויסען, זערקאוו, אז איך וועל קיינמאל נישט אויפהערען צו ליבען אלבערט שטאהל'ן.

(פארטזעצונג ק. מ.)

די גאַנצע וועלט וועט זיין א דול-הויז
זאָגט נביאות א פּראָפעסאָר

(ענדע פון זייט 3)

מען פאַר אַנ'אַנזאָג פונ'ם אויפקום פון ווי נייער אָרדנונג. ס'איז נאָך בכלל אַ ספק, צי דער אַרבייטער - קלאַס וועט ווען עס איז בכח-זיין אַליין צו ווערען דער איבערבויער פון געזעלשאַפט, אָהן דער מיטהילף און מיטווירקונג פון די מיטעל-קלאַסען; און דאָ ליגט די צרה. די מיטעל-קלאַסען (אַריינרעכענדיג אויך די אינטעליגענץ), וואָס זענען דער רוב-מנין און רוב בנין פון יעדען פאָלק — דוקא זיי זוכען ווייטער טרייסט ביים קאַרטען-טישעל אין דער היים, אָדער ביי די רינג-טישלעך אין די שענקען און קאַבאַרעטען. עס זענען די זיהן און טעכטער פון די מיטעל-קלאַס מענשען, וואָס דזשעזזען און טאַנצען און שכור'ען, און יאָגען זיך אין אויטאָמאָבילען און זוכען אַלץ נייע און נייערע „עמאָציעס", כדי נאָך מעהר אויפצורעגען זייערע אַזוי-אויך גענוג : אויפגערעגטע און צורודערטע נערוועז און מחות.

אַזוי קלאָגט דער דערמאָנטער פּראָנצויז, און ער פיהרט אויס מיט דער נביאה, אַז דער קומענדיגער דור, די קינדער פון היינטיגען דזשעז-דור, וועט שוין זיין אַ דור פון הוילע גייסטיגע קאַליקעס, ווילענלאָזע בעשעפענישען— פולע משוגעים. אַפילו פראַנקרייך, זאָגט ער, וואָס האָט זיך ביז איצט געהאַלטען אין דער מעלה, הויבט שוין אויך אָן אַרונטערפאַלען אונטער אָט דעם פערדאַרבליכען איינפלוס, און וועט האָבען דעם זעלביגען סוף — פיידען...

יאָ, פיידען די גאַנצע נבואה זאָל זיך מקוים ווערען, וואָס דאָס קאָן אויך טרעפען. איז דען דאָס די ערשטע שווארצע נבואה אַזאַ, וואָס די וועלט האָט אויסגעהערט — און פונדעסטוועגען געבליבען לעבען ? אָבער אינטערעסאַנט איז די מיינונג פון דאָזיגען פעסימיסטישען געלעהרטען. אַ סך פון די פונקטען, וואָס ער בעריהרט, פערדינען זיכער, אַז מען זאָל זיך וועגען זיי פערטראַכטען.

מאַז בע'גנב'עט
זיין אייגענע ווייב

(א) אין דער פּאָליציי האָט זיך געמעלדעט נעמאָלהען די פרוי אסתר באַנשימקא פון פּילסודסקיעגאָ 25 און ערקלערט, אַז איהר מאַן אליהו האָט, אויסגענוצענדיג, וואָס זי איז נישט געווען אין דער היים, צוגענומען 610 דאָלאַר אין צירהונג פאַר 950 זל.
פּאָליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

ארבייטסלאָז'ער
פאַלט פאַר הונגער איז גאַס

(§) אויף יאַנאַ 2 איז געפאַלען פון הונגער דער 47 יעהריגער אַרבייטסלאָזער יוזעף יאַניצקי. ער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שטאָטישען זאַמעל-פונקט.

גנבות

(§) אויפ'ן באַלוטער מאַרק האָט מען ביי מיכאַליי אָמשאַרעק אַרויסגעצויגען אַ טאַשען זייגער פאַר 170 זל.

* * *

(א) גנבים האָבען פון יעקב פלאַציק'ס געשעפט אויף אַלעיאַ 1 מאַי 14 צוגענומען שטרומף פאַר 1000 זל.

דייטשע טעניס-פערטרעטערין אין ווימזאָן

פרייליין הילדע קראַכווינקעל (לינקס) האָט מיט ערפאָלג אַנטיילגענומען אין די פינאַל-שפּילן.

די אָלימפּיאַדע-מאַנשאַפט פון וויאַזלעוווער

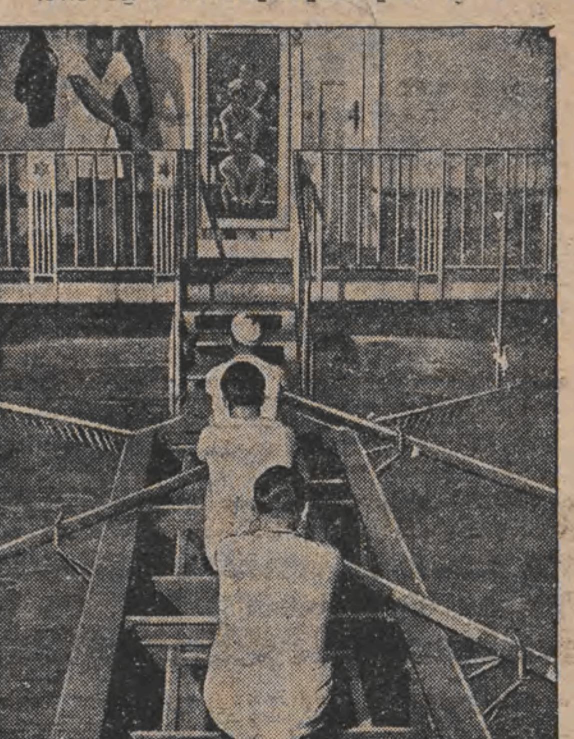

אין טרענירונגס-לאַגער. זיי בענוצען זיך מיט אַ שפּיגעל אין וועלכען זיי בעמערקען זיך אַליין.

Mauryce Chewalier

היינט אין ווייטערדיגע טעג

פרייליכער פּאָרוטשניק

אין דער זעהר פרעהליכער אָפּערעטקע אוים'ן ג.:

מיט קלאָודעטע קאָלבערט, שאַרלי קוגעלס און מרים האַפּקינס

RAKIETA

איינאיינציג קלאַנג-קינא **אין גאַרטען**

שענקעוויטשאַ 40, טעל. 141-22

נייער פאַהר-פּלאַן
אויף די באַהנען

צוגען וואָס געהען אָפּ פון לאָדזשער פאַבריקס-באַהן קיין קאָלושקי

5.25	מיט פערבינדונג קיין וואַרשע און טאָמאַשאָוו.
7.25	מיט אַ פערבינדונג קיין וואַרשא, טאָמאַשאָוו און פּראָג.
8.33	(זונטאָג און תנאות פון 22-טען מאַי ביז'ן 11. סעפטעמבער).
9.35	(זונטאָג און תנאות פון 22-טען מאַי ביז'ן 11. סעפטעמבער).
10.45	מיט פערבינדונג אויף וואַרשא.
13.05	פערבינדונג וואַרשע-טאָמאַשאָוו.
14.00	פערבינדונג וואַרשא-טאָמאַשאָוו.
14.50	קיין סקאַרזשיסק איבער גאָלקובעק, סלאָמווין.
15.40	פערבינדונג וואַרשא-טאָמאַשאָוו
16.20	פערבינדונג וואַרשא-טאָמאַשאָוו.
16.55	פערבינדונג וואַרשא-קאַטאָוויץ.
18.00	פערבינדונג וואַרשא-קראָקא.
19.20	דירעקטער צוג קיין וואַרשא.
19.45	פערבינדונג ראַדזיוואָדאָוו-לעמבערג
20.30	נאָר אין אַרבייטס-טעג.
21.15	פערבינדונג אויף וואַרשא.
22.30	דירעקטע וואַגאָנעס קיין קריניץ.

צוגען וואָס קומען אָן אויף די פאַבריקס-באַהן פון קאָלושקי

0.48	פערבינדונג פון טאָמאַשאָוו, וואַרשא.
5.08	פערבינדונג פון קאַטאָוויץ.
6.10	נאָר אין אַרבייטס-טעג.
7.00	פערבינדונג פון קראָקא (דירעקטע וואַגאָנעס פון קריניץ)
7.30	נאָר אין אַרבייטס-טעג
7.50	נאָר אין אַרבייטס-טעג.
8.12	לויט דער נויטיגקייט, פערבינדונג פון קראָקא.
9.46	פערבינדונג פון וואַרשא, טאָמאַשאָוו, טשענסטאָכאָוו.
12.45	פערבינדונג פון וואַרשא, טאָמאַשאָוו, טשענסטאָכאָוו, קאַטאָוויץ
16.00	פון וואַרשא דירעקט.
17.15	פערבינדונג פון וואַרשא.
20.10	פערבינדונג פון וואַרשא, טאָמאַשאָוו, קראָקא.
21.25	אין אַרבייטס-טעג.
22.00	אין אַרבייטס-טעג.
22.35	דירעקט פון סקאַרזשיסק איבער סלאָמווין, גאָלגובעק.
23.18	פערבינדונג מיט טאָמאַשאָוו, קאַטאָוויץ, קראָקא.
8.05	געהען אָפּ קיין צגדושעיצע.
8.59	קומען פון צגדושעיצע.

צוגען וואָס געהען אָפּ פון קאַלישער באַהן-הויף

קיין וואַרשאָ 4.32, 7.28, 12.33, 17.54.
קיין גלאָוונאָ 10.15.
קיין לאָוויטש 15.35, 20.05.
קיין קראָטאָשין 2.10 פערבינדונג מיט פויזען.
קיין לאָסק (נאָר זונטאָג און תנאות) 8.30, 13.40.
קיין אָסטראָוו 9.35 (פערבינדונג מיט בערלין) 15.30, 19.35.
קיין פויזען 21.07, 15.20, 22.00 (פערבינדונג מיט בערלין) 1.25 (איבער קוטנאָ) 9.00, 13.00, 21.00.
קיין טשענסטאָכאָוו (דורך זד. וואָליע, הערבי) 18.00.
קיין קאָלושקי 0.53 (פערבינדונג מיט טשערנאַ-בושעק, ראַדזוואָדאָוו), 8.05 (פערבינדונג קיין טאָמאַשאָוו), 20.06 (דירעקטע וואַגאָנעס קיין לעמבערג און סקאַרזשיסק).
קיין דאַנציג און גדיניע 1.25, 9.00, 13.00, 15.20, 21.20 (דירעקטער קיין גדיניע).
קיין טשעכאָטשינעק 13.00 (דירעקט).
קיין פּלאָצק 21.20.
קיין קוטנאָ 1.25, 9.00, 13.00, 15.20, 21.20.

צוגען וואָס קומען אָן אויפ'ן קאַלישער באַהן-הויף

פון קוטנאָ 5.00, 7.55, 12.35, 20.58, 22.58.
פון גדיניע און דאַנציג 5.00, 7.55 (דירעקט), 19.58.
פון בידגאָשטש 5.00, 7.55, 12.35, 19.58, 22.50.
פון וואַרשע 9.25, 11.53, 21.40, 1.57.
פון לאָוויטש 7.25, 19.05.
פון גלאָוונאָ 7.25, 11.53, 14.59, 19.05, 21.48, 1.57.
פון פויזען 4.20, 7.18, 12.24, 9.20, 0.45.
פון בערלין 7.18, 19.40.
פון קראָקאָ און קאַטאָוויץ 4.13, 18.40.
פון לעמבערג דורך סקאַרזשיסק דירעקט 6.52.
פון טשענסטאָכאָוו דורך זדונסקאַ-וואָליע 19.12.

פאַרזיכטיג!

ג' דאַמען און מענער!

דער קריזיס דריקט פון אַלע זייטען א.ז.וו. אַז יעדער גראָשען שפּילט אַ גרויסע ראָלע. און צו שאַנד קאָן מען דאָך נישט געהען, דעריבער רעקאָמענדיר איך אייך, מיינע ג' דאַמען און מענער, אַז צו דעם ציוועק האָב איך צוגעגרייט אַ גרויסען אויסוואַהל פון די נייעסטע פּאַסאָנען און מאָדערנסטע קאַליטען

דאַמען און מענער היטען

צו זעהר ביליגע פּרייזען. גלייכצייטיג ווערט אויך אָנגענומען צו איבערפאַסאָנירען דאַמען- און מענער-היטען פון גאַר אַלט אויף גאַנצליך ניי. און אַלעס צו ביליגע פּרייזען

געדענקט די אַדרעסען:

פּערדער, זגערזשער 7

לוטאָמירסקאַ 2, זגערזש נר 20

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אַפילו דעם וואָס קען גאַרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.

זאַוואַדזקאַ 19 ש. פר

פון דער סדרה

ס'איז ערשינען דאָס 9-טע העפט פון „דער סדרה" וועלכעס נעמט אַרום די סדרות: נשא, בהעלותך, שלח, קורח, חקת, בלק, פנחס. דערמיט האָט זיך זאַמלונג פון אינטערעסאַנטען אָריגינעלע תורה-דרשות. אין 9 העפטען נעמען אַרום אַלע סדרות פון חמשה חומשי תורה. מען קאָן זיי אויך בעקומען אַלע צוזאַמען אין אַ שעהנעם איינבאַנד.

פ.ז. גליקסמאַן לאָדז, זאַוואַדזקאַ 16

טעלעפאָן 164-47.

אַנ'אָרט צו שלאָפען

פאַר 1 אָדער 2 פּערזאָן עווענטועל פאַר צוויי פריילינס. צו ערפאַהרען פּילסודסקיעגאָ 37, ביי רעגענווועטער. פּאַרטער 3-טער שטאָק.

קאָלערטע און ווייסע דאַמען-וועש

האַנד-אַרבייט ROBOTA RĘCZNA—

נעמט אָן צו שטיקען און נייען מיט איינענע ווי אויך אַנפערטרויטע וואַרע ווי Petite-reine Crèpe-de-Chine א.ז.וו. אַלעס לויט פּאַריזער און ווינער זשורנאַל. זאַוואַדזקאַ 27 בליזוויים.

Lekarz-Dentysta

S. WATNICKA

נאַרוטאָוויטשאַ 49, טעל. 125-48

נעמט אָן פון 10-1 פאַרמ. און פון 7-8½ נאָכמ.

„PRACA"

Wólczańska 21

פּראָפעסיאָנעלע קורסען פאַר דאַמען.

מען נעמט אָן איינשרייבונגען אויפ'ן ניי-געעפענטען קורס פון

גאַרדעראָבען-מאַכעריי

צוזאַמען מיט צושניידען אונטער דער לייטונג פון אַ דיפּלאָמירטער אינסטרוקטאָרקע. דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 6.

צוליב אפּרייזע

צו פערדינגען אַ איינגעאָרדענטע פוטער-געשעפט און אַ שטוב מיט אַ קיך אין בעסטען פונקט. צו ערפאַהרען אין רעדאַקציע פון „ל. ט."

אַ יונגעל

עס ווערט געזוכט אַ יונגעל צו צייטונגען. צו ווענדען זיך גייערס ראַיאָן. רוג זשגאָווסקאַ און רוג שיעראַדזקאַ.

איבערצוגעבען פון זאָפאָרט

אין בעסטען צענטרום

3 צימער און אַ קיך

מיט בעקוועמליכקייטען, זעהר ביליג

צו ערפאַהרען : 11. ליסטאָפּאַד 12 וואוינונג 6.

אַ שותף

געזוכט פון שטרימף-בראַנזשע וועלכער בעזיצט אַביסעל קאַפּיטאַל אויך אַ ביסעל בעקאַנט מיט קונדשאַפט צו אַ געהענדער שטרימף-פאַבריק, אייגען לאָקאַל, איינינע יאָהר עקזיסטענץ, רעעל. אָפערטען אונטער „שטרימף-פאַבריק".

לאָזשי פאַר 2 אָנשטענדיגע יונגעלייט פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען : פאַבריקאַנט שרודמיעסקאַ גאַס 58.

Dr. HALTRECHT

ספּעציאַל-אַרצט

פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8-11 פריה, פון 12.30-1.30 נ"מ און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

געגען שווייס פון פיס!

געגען אַרציטעם! נוצט נור דעם שוין זייט 25 יאָהר בעוואוסטען פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פּרייז 30 גר. אַ שאַכטעל מיט אַ זייפעל 50 גר. היט אייך פאַר פאַלשע נאָכמאַכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצען. נאָר שאַדען די פיס און אייער געזונד. אויך פלין „ראַדיקאַל" געגען וואַנצען, גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער. פּרייז פון אַ פלעשעל 70 גר. אַלס צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער ווילנאַרזש, אַלט-שטאַדט 1, אויך ביים צייטונגס-פערקויפער פּנחס וועלנאַרזש, פּיעטריקאָווער 34 (רוג צעגעלניאַנאַ).
2997

אַ צימער

מיט אַ נישט-קרעמפּירענדען איינגאַנג, טעלעפאָן אין צענטרום פון שטאָט טיילווייז מעבלירט פון זאָפאָרט ביליג איבערצוגעבען. געניערעס צו ערפאַהרען : פּיעטריקאָווער 82, וואוינונג 40.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואַהל

שפּאַציר-וואָגענס | מאַטראַצען

אייזען - ניקעל | ספּרענזשינאָווע „Patent"

בעטען | ווייזימאַטשקעס אַמעריקאַנער

צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער

אין הויף „DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73

יודען! היט אייך פאַר ווינקעל-שרייבער,

וואָס נעמען אייך צו געלד און פערפיהרען אייך! פאַר'ן זעלבען געלד ערלעדיגט געוויסענהאַפט

אַלע רעכטס-קאָנסולענטען-אַרבייטען

דאָס לאַנג-יעהריגע, קאָנצעסיאָנירטע און בעסטענס-רענאָמירטע

רעכטס-קאָנסולענטען-ביוראָ

„אַרגוס" זאַכ. דניא 36

טעל. 47-108, לינקע אָפיצינע, צווייטער שטאָק. טעל. 47 108

בעמ.: נישט-צייטיגע קוודען קאָנען אַלערליי אָנבראַגען, פּאַדאַניעס און ענינים אַרומרעדען און בעשעצלען טעלעפאָניש די פערטיגע שריפטען ווערען זאָפאָרט אָפּגעשיקט אַ היים.

דאָס עלעקטראָטעכנישע ביוראָ

Siła i Światło

פון וו. קרוקאָווסקי

פּאָלודניאָוואַ 23 טעלעפאָן 139-32

נעמט אָן דורכצופיהרען אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט, קויפט און פערקויפט מאָטאָרען און ערלעדיגט אַלע אַרט עלעקטרישע איינריכטונגען אויף לייכטע בעדינגונגען.

ביליג, רעעל, שנעל און פּינקטליך!

לאַנג-יעהריגער **געריכטס-סעקרעטאַר**

שרייבט און ערלעדיגט אַלערליי ביטעס, אַנקלאַגעס און קלאָגעס, עס ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאַר איינציגע שפּייזערס (אָפּיעקאַנסטווע). שנעלער אויסקויף פון פּאַטענטען און רעגיסטראַציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1932

ב. מאַן, פּעטריקאָווער 10

געגען שווייס פון פיס און געגען אַרציטעם

נוצט נור דעם שוין 25 יאָהר בעוואוסטען פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פּרייז נור 30 גר. היט אייך פאַר ענליכע נאָכמאַכונגען וועלכע ברענגען קיין נוצען נור שאַדען די פיס און אייער געזונד. אויך פלין „ראַדיקאַל" געגען וואַנצען גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זומער פּרייז פון פלעשעל 100 גראַם 70 גראָשען. אַלעס צו בעקומען ביי צייטונגס-פערקויפער ווינער פּיעטריקאָווער 10. פערקויפער אויף פּראָווינץ ווערען געזוכט.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: פאַר אַ חודש אין פוילען 5 זלאָטיס, אין פראַנקרייך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25 ... אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער, אויסער דער טעקסט מיט 50 טייערער. פון די פרייזען ווערט נישט אָראָפּגערעכנעט קיין ראַבאַט. פאַר אַ בילעטעצע-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר. הינטער טעקסט 40 גר. פרייטאָג 60 גר., נאָכ'ן טעקסט 12 גר. פרייטאָג 18 גר.

Drukarnia E. i M. Kamburskich. Łódź, Piotrkowska 16.

Odpowiedzialny Red.-wydawca